

๐๙๕.๓๙๘๙
๐๕/๐๖/๖๒ ๖๒
15.5676.

ต้นฉบับ

เลขที่เอกสารในระบบ E กข๐216/๖3382

ฝ่ายบริหารทั่วไป (สกก. รับเอกสารจากภายนอก) วันที่ ๗ 6759

วันที่ 5 มิ.ย. 2562 ส่ง AR 63 | 10 มิ.ย. ๖๒

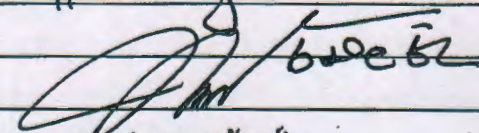
เรื่อง สร้างความตระหนักรู้และแนวทางป้องปรามการดำเนินงาน ตามกรณีตัวอย่าง 3 โครงการ ตามข้อตรวจพบและข้อเสนอแนะของ สดง.

เรียน อธช.	วันที่กำหนด
☒ เพื่อโปรดพิจารณา ☐ เพื่อโปรดดำเนินการ ☐ เพื่อโปรดทราบ	
กระทรวงได้ส่งเรื่องสร้างความตระหนักรู้และแนวทางป้องปรามการดำเนินงาน ตามกรณีตัวอย่าง 3 โครงการ ตามข้อตรวจพบและข้อเสนอแนะของ สดง. มาเพื่อทราบและ สั่งการให้เจ้าหน้าที่มีการใช้เงินงบประมาณของกรม และงบประมาณของส่วนจังหวัด ด้วยความระมัดระวัง รอบคอบ	
หมายเหตุ	

๐๑.๕

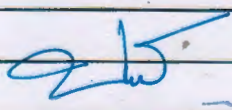
วิลาสินี

(นางสาวอรุณี พงษ์พรประเสริฐ)
ผบ.ท.สก. รักษาราชการแทน สกค.
๕ มิ.ย. ๒๕๖๒

๒๐๖๐๖๑๕๖.๖๖๖๖/๖๖๖/๖๖๖/๖๖๖
โผลน และ โผลน

(นายทองเปลว กองจันทร์)

ธชช.

เรียน ผอ.ส่วน, ผอ.ส.สกค, ทน.๑-๕/๖๐ และ ผอ.ท.๖๐.
เพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

(นายปรกรณ์ สุตสุนทร) ๑๑ มิ.ย. ๒๕๖๒
ผชช.อท. ๒ รักษาราชการแทน ผส.บ.๐.

กรมชลประทาน
รับจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เลขรับ <u>ชป ๖๗๐๙ / ๖๒</u>
วันที่ <u>๕</u> มิ.ย. ๖๒

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักตรวจสอบภายใน โทร ๓๓๕

ที่ กษ.๐๒๑๖/๑๓๓๖๒ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง สร้างความตระหนักรู้และแนวทางป้องปรามการดำเนินงาน ตามกรณีตัวอย่าง ๓ โครงการ
ตามข้อตรวจพบและข้อเสนอแนะของ สตง.

เรียน อธิบดีกรมชลประทาน

ตามที่สำนักข่าวอิศราได้นำเสนอข่าวผลการตรวจสอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยเป็นการตรวจพบว่าการดำเนินงานโครงการไม่เกิดความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณ ทำให้รัฐสูญเสียรายได้ และเสียโอกาสในการนำงบประมาณไปใช้โครงการที่เร่งด่วนในการช่วยเหลือความเดือดร้อนของประชาชน และเกษตรกรได้มากกว่า ได้แก่ ๑) โครงการเพิ่มศักยภาพสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย ๔.๐ ของจังหวัดสุพรรณบุรี ๒) โครงการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ยางพาราของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี และสำนักงานสหกรณ์จังหวัดชุมพร ปีงบประมาณ ๒๕๕๘ และ ๓) การดำเนินงานการควบคุมวัตถุอันตรายทางการเกษตร กรมวิชาการเกษตร นั้น

ดังนั้นจึงเห็นควรให้หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับทราบรายงานผลการตรวจสอบของ สตง. ที่มีข้อตรวจพบ สาเหตุ ผลกระทบและข้อเสนอแนะ ทั้ง ๓ โครงการดังกล่าวข้างต้น รายละเอียดปรากฏดังแนบ และพิจารณาสั่งการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้มีการใช้งบประมาณของกรม และเงินงบประมาณของส่วนจังหวัด ดำเนินงานโครงการด้วยความระมัดระวัง รอบคอบ รวมถึงควรมีการกำกับ ติดตามประเมินผลสำเร็จของทุกโครงการในทุกระยะการดำเนินงาน และคำนึงถึงความเสี่ยงที่ทำให้การดำเนินงานโครงการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ยังไม่มีการใช้ประโยชน์หรือใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่าและไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ โดยพิจารณาดำเนินการกิจกรรมหรือโครงการต่อไปในลักษณะเช่นเดียวกันนี้ ตามข้อเสนอแนะของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งสรุปสาระสำคัญในภาพรวมดังนี้

๑) กำชับให้ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้เกี่ยวข้องให้ความสำคัญในการจัดทำข้อเสนอโครงการ โดยคำนึงถึงความพร้อม ความเป็นไปได้ ความยั่งยืนของโครงการ รวมทั้งการกำหนดกิจกรรมกลุ่มเป้าหมายต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่ม การมีส่วนร่วมในกลุ่มของเกษตรกรที่จะได้รับการสนับสนุนจากรัฐอย่างแท้จริง

๒) สั่งการให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบในการจัดทำโครงการพิจารณาถึงความเหมาะสมและจำเป็น ตรงตามปัญหา เป็นไปตามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ตลอดจนการมีศักยภาพและสำรวจความคิดเห็นประชาชนของชุมชนนั้น เพื่อช่วยพัฒนาหรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และหากไม่ดำเนินการจะเกิดความเสียหาย โดยต้องกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสมและมีส่วนสำคัญต่อการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ รวมทั้งเกิดประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายและผู้มีส่วนได้เสียของโครงการอย่างแท้จริง

/๓) ให้หน่วยงาน...

๓) ให้นำหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำฐานข้อมูลกลางที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ โดยสั่งการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการสำรวจความต้องการของกลุ่มเกษตรกร/เกษตรกร เพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลให้ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน ซึ่งฐานข้อมูลดังกล่าวสามารถนำไปใช้กำหนดแนวทางในการบริหารงานโครงการอย่างชัดเจน โดยการให้ความรู้ความเข้าใจแนวทางการดำเนินงาน การกำกับดูแล และการติดตามประเมินผลโครงการเพื่อแก้ไขปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน ได้ทันที่

๔) หากจะสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ควรพิจารณากลุ่มเกษตรกรที่มีความเข้มแข็งในกระบวนการบริหารจัดการกลุ่ม มีรูปแบบการดำเนินการของกลุ่มที่ดี ชัดเจน มีหลักฐานสามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์ได้เต็มประสิทธิภาพ เกษตรกรได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะวัสดุ อุปกรณ์ ที่มีราคาสูง ควรสนับสนุนให้กลุ่มเกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในการสมทบเงินหรือลงทุนใน ส่วนประกอบอื่น ๆ ของกิจกรรม เพื่อจะได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมที่สนับสนุน

๕) กรณีการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่กำหนดต้องมีการประกาศแจ้งเตือนและข้อความเข้าใจแนวทางปฏิบัติงาน และขั้นตอนการดำเนินการทางกฎหมายเพื่อให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด นอกจากนี้ ควรกำหนดบทลงโทษตามควรแก่กรณี หากเจ้าหน้าที่ละเลยหรือไม่ดำเนินการตามแนวปฏิบัติที่กำหนด หรือควรมีการกำหนดบทลงโทษกรณีฝ่าฝืนของบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างจริงจัง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

(นายอนันต์ สุวรรณรัตน์)
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รายงานการตรวจสอบการดำเนินงาน
โครงการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ยางพารา
ของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี
และสำนักงานสหกรณ์จังหวัดชุมพร
ปีงบประมาณ 2558

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย เกษตรกรชาวสวนยางพาราในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทยยังคงบริหารจัดการการผลิตในรูปแบบการขายผลผลิตเป็นวัตถุดิบขั้นต้น เช่น น้ำยางสด ยางแผ่นดิบ ยางแผ่นรมควัน และเศษยาง ซึ่งไม่สามารถเพิ่มมูลค่ายางพาราได้ ส่งผลให้เกิดการสูญเสียโอกาสทางเศรษฐกิจและประสบปัญหาวิกฤติราคายางพาราตกต่ำ ซึ่งการแก้ปัญหาราคายางตกต่ำในระยะยาว คือ การลดต้นทุนการผลิตและการเพิ่มมูลค่ายางพาราด้วยการแปรรูป กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทยได้ให้ความสำคัญกับพืชเศรษฐกิจยางพารา จึงได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 1 : การบริหารจัดการเพื่อเพิ่มมูลค่าพืชเศรษฐกิจยางพาราและปาล์มน้ำมัน ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย (พ.ศ.2557-2560 (ฉบับทบทวน)) และในปีงบประมาณ 2558 ได้จัดสรรงบประมาณภายใต้โครงการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ยางพารา ในกิจกรรมที่ 2 การผลิตยางคอมปาวด์เพื่อป้อนสู่โรงงานผลิตสายพานลำเลียง จำนวนเงิน 30,480,000.00 บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดตั้งโรงงานผลิตยางคอมปาวด์เพื่อป้อนสู่โรงงานผลิตสายพานลำเลียง พื้นที่ดำเนินการโครงการ คือ สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านวังใหญ่ จำกัด หมู่ 5 ตำบลทุ่งหลวง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านทรายแก้ว จำกัด หมู่ 9 ตำบลเขาไชยราช อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

ในการตรวจสอบครั้งนี้ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้รวบรวมจากข้อมูลเอกสารโครงการ สัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารและเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการ สัมภาษณ์เชิงลึกประธานและผู้จัดการสหกรณ์กองทุนสวนยางพื้นที่ดำเนินการ และลงพื้นที่สังเกตการณ์พื้นที่ดำเนินการ ซึ่งผลจากการตรวจสอบการดำเนินงานโครงการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ยางพาราในกิจกรรมที่ 2 การผลิตยางคอมปาวด์เพื่อป้อนสู่โรงงานผลิตสายพานลำเลียง มีประเด็นข้อตรวจพบและข้อสังเกตที่สำคัญ ดังนี้

ข้อตรวจพบที่ 1 โรงงานผลิตยางคอมปาวด์เพื่อป้อนสู่โรงงานผลิตสายพานลำเลียงไม่ได้เปิดดำเนินการ

ข้อสังเกตที่ 1 การขออนุญาตขยายโรงงานเพื่อจัดตั้งโรงงานผลิตยางคอมปาวด์

ข้อสังเกตที่ 2 การดูแลและบำรุงรักษาเครื่องจักรกลโรงงาน

ประเด็นข้อตรวจพบและข้อสังเกตมีรายละเอียดดังนี้

ข้อตรวจพบที่ 1 โรงงานผลิตยางคอมปาวด์เพื่อป้อนสู่โรงงานผลิตสายพานลำเลียงไม่ได้เปิดดำเนินการ

โครงการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ยางพาราในกิจกรรมที่ 2 การผลิตยางคอมปาวด์เพื่อป้อนสู่โรงงานผลิตสายพานลำเลียง ได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อจัดตั้งโรงงานผลิตยางคอมปาวด์เพื่อป้อนสู่โรงงานผลิตสายพานลำเลียง โดยกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดของการดำเนินการโครงการคือ สามารถเพิ่มมูลค่ายางพาราเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 20 บาท/กิโลกรัม ซึ่งจะสามารถแก้ปัญหาเรื่องราคาผลผลิตยางพาราตกต่ำและสามารถช่วยเหลือเกษตรกรให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ชุมชนเข้มแข็ง สถาบันเกษตรกรเข้มแข็งเป็นที่พึ่งของชุมชนได้ โดยมีแนวทางในการดำเนินงานโครงการเพื่อจัดตั้งโรงงานผลิตยางคอมปาวด์ คือ จัดซื้อเครื่องจักรกลโรงงานให้กับสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านวังใหญ่ จำกัด จำนวน 9 รายการ จำนวนเงิน 15,064,000.00 บาท และสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านทรายแก้ว จำกัด จำนวน 9 รายการ จำนวนเงิน 15,120,000.00 บาท

จากการตรวจสอบพบว่า สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านวังใหญ่ จำกัด ไม่ได้เปิดดำเนินการโรงงานผลิตยางคอมปาวด์ ซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยสำนักตรวจสอบพิเศษภาค 13 (จังหวัดสุราษฎร์ธานี) ได้มีหนังสือแจ้งให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ ตพ 0055 สฎ/287 ลงวันที่ 23 พฤศจิกายน 2558 ให้พิจารณาดำเนินการกรณีที่สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านวังใหญ่ จำกัด ที่ได้รับมอบเครื่องจักรกลโรงงานแล้วที่ไม่สามารถดำเนินการได้ หรือไม่ได้ใช้ประโยชน์จากเครื่องจักรกลโรงงานอีกต่อไป ให้พิจารณาหาแนวทางนำเครื่องจักรกลโรงงานไปใช้ประโยชน์ในสหกรณ์กองทุนสวนยางอื่นที่มีความพร้อมและมีความสามารถดำเนินการได้ต่อ หรือพิจารณาหาแนวทางการใช้ประโยชน์ต่อไป ซึ่งสำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานีได้มีหนังสือชี้แจง ที่ สฎ 0010/287 ลงวันที่ 4 มกราคม 2559 ความว่าให้โยกย้ายไปยังสหกรณ์กองทุนสวนยางอื่นที่ต้องการและมีความพร้อมในการดำเนินการ ซึ่งสหกรณ์กองทุนสวนยางที่มีความต้องการและยินดีที่จะรับเครื่องจักรกลโรงงานผลิตยางคอมปาวด์ไปดำเนินการต่อ คือ สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านพ่วงพรมคร จำกัด อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยที่สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านพ่วงพรมคร จำกัด จะเป็นผู้รับผิดชอบภาระค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายเครื่องจักรกลโรงงานดังกล่าว ในส่วนของสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านทรายแก้ว จำกัด จากการตรวจสอบพบว่า ไม่ได้เปิดดำเนินการโรงงานผลิตยางคอมปาวด์เช่นเดียวกัน

ผลจากการที่โรงงานผลิตยางคอมปาวด์เพื่อป้อนสู่โรงงานผลิตสายพานลำเลียงไม่ได้เปิดดำเนินการ ส่งผลให้ไม่สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของสมาชิกสหกรณ์และสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันเกษตรกรยางพาราให้มีความเข้มแข็งและเป็นที่ยึดเหนี่ยวของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราเกิดภาระหนี้สินและดอกเบี้ยเงินกู้ให้กับสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านทรายแก้ว จำกัด เนื่องจากสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านทรายแก้ว จำกัด ได้ทำสัญญาเงินกู้ จำนวนเงิน 4,000,000.00 บาท กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ เพื่อต่อเติมอาคารโรงงานเพื่อรองรับการจัดตั้งโรงงานและจัดวางเครื่องจักรกลโรงงานที่ได้รับเพื่อจัดตั้งโรงงานผลิตยางคอมปาวด์ และทำให้ราชการสูญเสียงบประมาณจำนวนเงิน 30,184,000.00 บาท โดยเปล่าประโยชน์ นอกจากนี้ยังทำให้ราชการและประชาชนสูญเสียโอกาสในการนำงบประมาณดังกล่าวไปพัฒนาหรือดำเนินการโครงการอื่นที่มีความจำเป็นเร่งด่วนและเดือดร้อนมากกว่า

สาเหตุสำคัญนั้นเกิดจากการดำเนินการโครงการดังกล่าวไม่ได้เกิดจากความต้องการของสหกรณ์กองทุนสวนยางพื้นที่ดำเนินการอย่างแท้จริง ไม่ได้ศึกษาความเป็นไปได้ของการดำเนินงานโครงการ โดยจะต้องพิจารณาถึงความเป็นไปได้ทางด้านการเงิน ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านเทคนิค ด้าน

การตลาด ด้านการบริหารจัดการ รวมถึงศึกษาถึงผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม ประสบปัญหาด้านการตลาด อีกทั้งยังเกิดปัญหาข้อจำกัดด้านผลิตภัณฑ์ยางคอมปาวด์ กล่าวคือ ผลิตภัณฑ์ยางคอมปาวด์ของผู้ผลิตยางคอมปาวด์แต่ละรายต้องผลิตตามความต้องการของผู้ใช้หรือผู้นำเข้าหรือลูกค้าตามสเปกหรือสูตรการผสมของยางคอมปาวด์แต่ละชนิด ซึ่งตลาดค่อนข้างจำกัด นอกจากนี้พื้นที่ดำเนินการโครงการขาดการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานโครงการ

ข้อเสนอแนะ เพื่อการดำเนินงานโรงงานผลิตยางคอมปาวด์สามารถเปิดดำเนินการได้ บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ และการดำเนินการโครงการต่อไปในอนาคตที่มีลักษณะเดียวกันดังกล่าวให้ประสบผลสำเร็จ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน จึงมีข้อเสนอแนะให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในฐานะหัวหน้ากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทยและประธานคณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.ก.) กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย พิจารณาดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1.1 ให้สั่งการหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการเร่งสำรวจปัญหา ติดตามผลการดำเนินงานโครงการเพื่อให้โครงการสามารถขับเคลื่อนได้ และให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการร่วมประสานงานและบูรณาการการทำงานร่วมกับภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน รวมถึงสถาบันการศึกษาที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางคอมปาวด์ เพื่อแก้ไขปัญหาทางการตลาดเพื่อรองรับผลผลิตยางคอมปาวด์ ทางด้านเทคนิคการผลิตยางคอมปาวด์ ด้านการบริหารจัดการ เพื่อให้โรงงานผลิตยางคอมปาวด์สามารถเปิดดำเนินการและขายสินค้าได้

1.2 ให้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงถึงสาเหตุของโรงงานผลิตยางคอมปาวด์เพื่อป้องกันโรงงานผลิตสายพานลำเลียงไม่ได้เปิดดำเนินการ และการดำเนินงานโครงการดังกล่าวโดยไม่ได้สำรวจความต้องการของพื้นที่ดำเนินการและขาดความพร้อมของพื้นที่ดำเนินการ หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าสาเหตุเกิดจากการบกพร่องโดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานีและสำนักงานสหกรณ์จังหวัดชุมพร ให้ดำเนินการหาผู้รับผิดชอบในทางละเมิดในกรณีเกิดความเสียหายจากงบประมาณแผ่นดินที่ดำเนินการโครงการไปแล้วสูญเปล่า

1.3 สั่งการให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ ในการนำเสนอโครงการต้องสำรวจถึงความต้องการ ความจำเป็นเร่งด่วน ความพร้อมและศักยภาพของสหกรณ์กองทุนสวนยางพื้นที่ดำเนินการอย่างแท้จริง เพื่อการดำเนินการโครงการนั้นสามารถแก้ปัญหาและสอดคล้องความต้องการของพื้นที่ดำเนินการจริง โดยการพิจารณาการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายของโครงการควรคัดเลือกจากสหกรณ์กองทุนสวนยางที่มีความพร้อมและมีการบริหารจัดการที่ดีเพื่อลดปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นได้จากการดำเนินงานโครงการ และศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการที่มีผลตอบแทนทางการลงทุนเพื่อประกอบการเสนอโครงการ โดยต้องศึกษาถึงความเป็นไปได้ทางการเงิน ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านเทคนิค ด้านการตลาด ด้านการบริหารจัดการ รวมถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการอนุมัติโครงการ

1.4 สั่งการให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบในการจัดทำโครงการในลักษณะดังกล่าวอีกในอนาคต ให้พิจารณาถึงความเหมาะสมและจำเป็น ตรงตามปัญหา เป็นไปตามความต้องการของชุมชน อย่างแท้จริง ตลอดจนการมีศักยภาพและสำรวจความคิดเห็นประชาชนของชุมชนนั้น เพื่อช่วยพัฒนา หรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และหากไม่ดำเนินการจะเกิดความเสียหาย โดยต้องกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสมและมีส่วนสำคัญต่อการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ รวมทั้งเกิด ประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายและผู้มีส่วนได้เสียของโครงการอย่างแท้จริง หากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ตรวจสอบพบว่า ยังเกิดความบกพร่องของการดำเนินงานโครงการ เพราะสาเหตุในลักษณะทำนอง เดียวกันนี้อีกในอนาคตถือเป็นความบกพร่องโดยเจตนา ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการทั้งหมด จะต้องรับผิดชอบในความเสียหายและอาจต้องถูกดำเนินการทั้งทางอาญา ทางวินัย ทางละเมิด และ ทางวินัยงบประมาณและการคลัง

2. สำนักงานสภรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานีและสำนักงานสภรณ์จังหวัดชุมพร ในฐานะ ผู้รับผิดชอบโครงการให้พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

2.1 กรณีของสภรณ์กองทุนสวนยางบ้านวังใหญ่ จำกัด ซึ่งสำนักงานสภรณ์จังหวัด สุราษฎร์ธานีได้มีแผนในการเคลื่อนย้ายเครื่องจักรไปยังสภรณ์กองทุนสวนยางบ้านพ่วงพรมคร จำกัด ให้ติดตามผลการดำเนินการดังกล่าวอย่างใกล้ชิดต่อเนื่องและพิจารณาถึงความพร้อมในการดำเนินการ ของสภรณ์กองทุนสวนยางบ้านพ่วงพรมคร จำกัด และให้คำนึงถึงการใช้ประโยชน์จากเครื่องจักรยาง คอมปาวด์ให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุด เนื่องจากสภรณ์กองทุนสวนยางบ้านพ่วงพรมคร จำกัด ได้รับการ สนับสนุนโครงการเพิ่มมูลค่ายางพารา ในปีงบประมาณ 2559 โดยจัดตั้งโรงงานผลิตยางปูพื้นยางพารา และซีลี้อย่าง ซึ่งการสนับสนุนภายใต้โครงการดังกล่าวมีการสนับสนุนเครื่องจักรยางคอมปาวด์ใน ลักษณะเดียวกัน

2.2 ให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีโรงงานผลิตยางคอมปาวด์ไม่ได้เปิดดำเนินการ และการดำเนินโครงการไม่ได้เกิดจากความต้องการของสภรณ์กองทุนสวนยาง รวมทั้งการขาดความ พร้อมของสภรณ์กองทุนสวนยางบ้านวังใหญ่ จำกัด และสภรณ์กองทุนสวนยางบ้านทรายแก้ว จำกัด จนเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้โครงการประสบความล้มเหลว เครื่องจักรกลโรงงานที่สนับสนุนให้กับ สภรณ์กองทุนสวนยางไม่ได้ใช้ประโยชน์และนำไปสู่การสูญเสียงบประมาณแผ่นดินโดยสูญเปล่า

2.3 กำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาเพื่อให้การดำเนินงานโรงงานผลิตยางคอมปาวด์ สามารถเปิดดำเนินการได้และบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ โดยหาแนวทาง ช่วยเหลือสนับสนุนและประสานความร่วมมือกับหน่วยราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษาหรือ หน่วยงานในพื้นที่ที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องยางคอมปาวด์ เช่น สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร เขตอุตสาหกรรมจังหวัดชุมพร เป็นต้น ตลอดจนความร่วมมือจากภาคเอกชนในการช่วยเหลือและพัฒนา ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเทคนิคการผลิต ด้านการบริหารจัดการ และด้านการตลาด เป็นต้น

2.4 ให้ศึกษาความเป็นไปได้ของการดำเนินโครงการ โดยต้องพิจารณาถึงความเป็นไป ทางด้านการเงิน ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านเทคนิค ด้านการตลาด ด้านการบริหารจัดการ รวมถึงผลกระทบด้าน

สิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการเสนอโครงการและเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการอนุมัติ สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานโครงการ

2.5 กำกับและติดตามผลการดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน และเข้าทำการแก้ไขปัญหาได้อย่างทันทั่วถึงและนำผลของ ข้อมูลดังกล่าวไปประมวลผลเพื่อใช้ประกอบการวางแผนและเป็นฐานข้อมูลในการดำเนินการ โครงการในลักษณะเดียวกันในอนาคต

2.6 กรณีปัญหาเรื่องระบบไฟฟ้าของสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านทรายแก้ว จำกัด เนื่องจากระยะทางห่างไกลจากแหล่งจ่ายพลังงาน (Power Plant) และมีสายไฟขนาดเล็ก เป็นสาเหตุ ให้กระแสไฟตกเป็นระยะ ให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชุมพรเร่งประสานและปรึกษากับการไฟฟ้าส่วน ภูมิภาค เพื่อขอเปลี่ยนระบบสายส่งไฟฟ้าเข้าโรงงานผลิตยางคอมปาวด์ให้มีขนาดใหญ่ขึ้น หรือหาจุด ต่อที่ใกล้เคียงแปลงของการไฟฟ้าเพื่อเพิ่มแรงดันไฟฟ้าให้มากขึ้น หรือหาแนวทางอื่นที่เหมาะสมในการ แก้ปัญหาดังกล่าวต่อไป

2.7 ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการโครงการและ ศักยภาพของพื้นที่ดำเนินการเพื่อลดความเสี่ยงในการดำเนินงานที่ไม่ประสบผลสำเร็จ และให้ ศึกษาถึงความพร้อมของโครงการในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทุกมิติ อันได้แก่ ความพร้อมทางด้าน บุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านการเงิน ด้านระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และด้านความ เหมาะสมในการคัดเลือกกำหนดจุดตั้งโรงงาน โดยคำนึงถึงข้อกำหนดหรือระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้อง

2.8 ในการดำเนินงานโครงการต้องลงพื้นที่สำรวจสภาพปัญหา ความจำเป็นเร่งด่วนและ ความพร้อมของสหกรณ์กองทุนสวนยางเป้าหมาย และร่วมประชุมระดมความคิดเห็นกับสมาชิกของ สหกรณ์กองทุนสวนยางในพื้นที่ดำเนินการ เพื่อให้มีส่วนร่วมในการคิดแก้ปัญหาาร่วมกัน และช่วยกัน ในการขับเคลื่อนโครงการที่สนับสนุนจากภาครัฐได้ประสบผลสำเร็จและสามารถแก้ไขปัญหาของพื้นที่ได้ รวมถึงจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันในการทำงานร่วมกัน ประสานงานและบูรณาการกับหลาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันในการสนับสนุนและผลักดันการดำเนินงานโครงการ เกิดผลสำเร็จเพื่อให้การใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินในการสนับสนุนการดำเนินงานของสหกรณ์ กองทุนสวนยางเกิดประโยชน์และคุ้มค่าสูงสุด

ข้อสังเกตที่ 1 การขออนุญาตขยายโรงงานเพื่อจัดตั้งโรงงานผลิตยางคอมปาวด์

การประกอบกิจการโรงงานผลิตยางคอมปาวด์ ตามมาตรา 7 ของพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 ได้จัดอยู่ในโรงงานจำพวกที่ 3 หมายถึง โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่การตั้งโรงงาน จะต้องได้รับใบอนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการได้ และในมาตรา 12 ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ 3 ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตาม มาตรา 8 ประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าวและประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตาม มาตรา 32 และในมาตรา 18 ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตขยายโรงงาน เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต การขอย้ายโรงงานและการให้ขยายโรงงานตลอดจนการอุทธรณ์คำสั่งไม่ให้ขยายโรงงาน ให้นำมาตรา 12 มาตรา 13 และมาตรา 16 มาใช้บังคับโดยอนุโลม การขยายโรงงานได้แก่

1. การเพิ่มจำนวน เปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องจักรทำให้มีกำลังรวมเพิ่มขึ้นตั้งแต่ร้อยละห้าสิบขึ้นไป ในกรณีเครื่องจักรเดิมมีกำลังรวมไม่เกินหนึ่งร้อยแรงม้า หรือกำลังเทียบเท่าไม่เกินหนึ่งร้อยแรงม้า หรือเพิ่มขึ้นตั้งแต่ห้าสิบแรงม้าขึ้นไป ในกรณีเครื่องจักรเดิมมีกำลังรวมเกินกว่าหนึ่งร้อยแรงม้า หรือกำลังเทียบเท่าเกินกว่าหนึ่งร้อยแรงม้า

2. การเพิ่มหรือแก้ไขส่วนใดส่วนหนึ่งของอาคารโรงงานทำให้ฐานรากเดิมของอาคารโรงงานฐานใดฐานหนึ่งต้องรับน้ำหนักเพิ่มขึ้นตั้งแต่ห้าร้อยกิโลกรัมขึ้นไป

จากการตรวจสอบพบว่า สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านวังใหญ่ จำกัด ยังไม่ได้ดำเนินการขออนุญาตขยายโรงงานจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี และในกรณีของสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านทรายแก้ว จำกัด ได้ยื่นขออนุญาตขยายโรงงานและได้รับอนุญาตขยายกิจการโรงงานผลิตยางคอมปาวด์ เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2558 ภายหลังจากที่ได้รับการส่งมอบเครื่องจักรกลโรงงานครบตามจำนวนที่ได้รับการสนับสนุน เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2558

ผลกระทบจากการดำเนินการขออนุญาตขยายโรงงานเพื่อจัดตั้งโรงงานผลิตยางคอมปาวด์โดยไม่ได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 คือ การจัดตั้งโรงงานผลิตยางคอมปาวด์โดยไม่ได้รับการอนุญาตขยายโรงงานจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานีและสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชุมพร ส่งผลให้ไม่สามารถเปิดดำเนินการกิจการโรงงานผลิตยางคอมปาวด์ได้ ทำให้รัฐสูญเสียเงินงบประมาณแผ่นดินในการสนับสนุนเครื่องจักรกลโรงงานผลิตยางคอมปาวด์โดยสุญเปล่า เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรยางพาราในพื้นที่สูญเสียโอกาสและสร้างรายได้เพิ่มขึ้นจากการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพารา และหากพื้นที่ดำเนินการโครงการไม่สามารถเปิดดำเนินการได้ เป็นผลให้เกิดกรณีโยกย้ายเครื่องจักรโรงงานผลิตยางคอมปาวด์ไปยังสหกรณ์กองทุนสวนยางอื่นทำให้เกิดภาระค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้าย และโรงงานผลิตยางคอมปาวด์ที่ไม่ได้รับการอนุญาต อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ชุมชน และผู้ปฏิบัติงานภายในโรงงานได้ เนื่องจากไม่ได้ผ่านมาตรการในการกำกับและควบคุมดูแลของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานีและสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชุมพร นอกจากนี้สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านวังใหญ่ จำกัด และสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านทรายแก้ว จำกัด ไม่ได้ขออนุญาตขยายโรงงานก่อนจะเปิดดำเนินการ อาจต้องโทษทางกฎหมายได้ตามนัยมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535

ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การดำเนินการขออนุญาตขยายโรงงานเพื่อจัดตั้งโรงงานผลิตยางคอมปาวด์เป็นไปตามกฎหมายพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 ประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามกฎกระทรวงของกระทรวงอุตสาหกรรม กฎหมายอื่น ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี หรือหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน มีข้อเสนอแนะให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานีและสำนักงานสหกรณ์จังหวัดชุมพร ดำเนินการ ดังนี้

1. กรณีโยกย้ายเครื่องจักรของโรงงานผลิตยางคอมปาวด์ของสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านวังใหญ่ จำกัด ไปยังสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านพ่วงพรมคร จำกัด ให้แจ้งสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านพ่วงพรมคร จำกัด ซึ่งเป็นพื้นที่ดำเนินการดังกล่าวขออนุญาตขยายโรงงานเพื่อจัดตั้งโรงงานผลิตยางคอมปาวด์ให้ถูกต้องตามกฎหมายพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 ประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามกฎกระทรวงของกระทรวงอุตสาหกรรม กฎหมายอื่น ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี หรือหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. หากมีการดำเนินการโครงการในลักษณะทำนองเช่นนี้อีกในอนาคต ให้พิจารณาและคำนึงถึงข้อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี หรือหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง และความเป็นไปได้ของโครงการ ความคุ้มค่าของงบประมาณแผ่นดิน เกิดประโยชน์และเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ ตลอดจนเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรอย่างแท้จริง ซึ่งในการดำเนินการโครงการหากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบพบว่า ยังเกิดความบกพร่องของโครงการในลักษณะทำนองเดียวกันนี้อีกในอนาคตและก่อให้เกิดความเสียหายกับทางราชการแล้ว ถือเป็นความบกพร่องโดยเจตนา ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการทั้งหมดจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายและอาจต้องถูกดำเนินการทั้งทางอาญา ทางวินัย ทางละเมิด และทางวินัยงบประมาณและการคลัง

ข้อสังเกตที่ 2 การดูแลและบำรุงรักษาเครื่องจักรกลโรงงาน

การดำเนินงานในกิจการโรงงานอุตสาหกรรมจำเป็นต้องมีการดูแลและบำรุงรักษาเครื่องจักรกลโรงงานอย่างสม่ำเสมอ ถ้าหากเครื่องจักรกลโรงงานที่ถูกเพิกเฉยปล่อยทิ้งไว้โดยไม่ได้ใช้ประโยชน์อีกทั้งยังปล่อยให้ทิ้งร้างไม่มีการดูแลบำรุงรักษาแล้ว จะทำให้เสื่อมสภาพและสูญเสียงบประมาณแผ่นดินในการลงทุนโดยเปล่าประโยชน์ นอกจากนี้การทำงานของเครื่องจักรกลที่ไม่ได้ถูกนำไปใช้อย่างเต็มประสิทธิภาพทำให้เสื่อมสภาพและสมรรถนะ เกิดค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาและค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมสูง และเป็นอีกสาเหตุหนึ่งนำไปสู่การผลิตสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐาน ดังนั้นการดูแลและบำรุงรักษาในเครื่องจักรกลโรงงานจึงเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินงานกิจการโรงงานและมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำให้เครื่องจักรมีความพร้อมในการใช้งานอยู่เสมอเพื่อยืดอายุการใช้งานของเครื่องจักรให้นานยิ่งขึ้น ต้องมีการวางแผนการดูแลและบำรุงรักษาเครื่องจักรโรงงานตามระยะเวลาที่กำหนดของเครื่องจักรแต่ละประเภท และตามแผนงานในการดูแลบำรุงรักษาเครื่องจักรอย่างต่อเนื่อง

จากการตรวจสอบพบว่า สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านวังใหญ่ จำกัด ซึ่งหลังจากได้รับมอบเครื่องจักรกลโรงงานแล้ว ไม่มีบุคลากรในการดูแลบำรุงรักษาเครื่องจักรกลโรงงาน และยังไม่มีการดูแลบำรุงรักษาเครื่องจักรกลโรงงานแต่อย่างใด ในกรณีของสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านทรายแก้ว จำกัด หลังจากได้รับมอบเครื่องจักรกลโรงงานแล้ว ไม่มีบุคลากรในการดูแลบำรุงรักษาเครื่องจักรกลโรงงาน และยังไม่มีการดูแลบำรุงรักษาเครื่องจักรกลโรงงานเช่นเดียวกัน นอกจากนี้สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านทรายแก้ว จำกัด ประสบปัญหาพื้นที่จัดเก็บพาลาไม่เพียงพอ บางส่วนถูกเก็บไว้ภายนอกอาคารทำให้เกิดสนิม ชำรุดเสียหาย และอาจเกิดความเสียหายต่อการสูญหายได้

ผลกระทบจากการขาดการดูแลบำรุงรักษาเครื่องจักรกลโรงงานอย่างสม่ำเสมอ อาจส่งผลให้เครื่องจักรกลโรงงานเกิดความชำรุดหรือเสียหายและเกิดความยุ่งยากในเรื่องการบริหารจัดการทั้งในด้านการผลิต การซ่อมบำรุงรักษา การจัดหาจัดซื้อวัสดุ อะไหล่ รวมทั้งงานการเงินและบัญชี ตลอดจนการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าวัสดุ อะไหล่ และค่าจ้างแรงงานแล้ว ยังส่งผลต่อความปลอดภัยและเกิดความเสียหายต่อผู้ปฏิบัติงานได้ นอกจากนี้ อาจทำให้การส่งมอบผลิตภัณฑ์ยางคอมพาวด์ไม่ตรงตามระยะเวลาที่กำหนด ปริมาณและคุณภาพอาจจะไม่เป็นไปตามเงื่อนไขในการซื้อขายกับลูกค้าได้

ข้อเสนอแนะ เพื่อให้เครื่องจักรกลโรงงานผลิตยางคอมปาวด์ที่ได้รับการสนับสนุนเกิดประโยชน์อย่างสูงสุดและมีประสิทธิภาพในการทำงานอย่างเต็มที่ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน มีข้อเสนอแนะให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานีและสำนักงานสหกรณ์จังหวัดชุมพร พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

1. แจ้งให้สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านวังใหญ่ จำกัด และสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านทรายแก้ว จำกัด สืบตรวจ ตรวจสอบและทดสอบเดินเครื่องจักรกลโรงงานเพื่อตรวจสอบหาความชำรุดบกพร่องของเครื่องจักรกลโรงงาน และควรมีการติดตามผลและเก็บข้อมูลการเกิดเหตุขัดข้องของเครื่องจักรกลโรงงาน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ดังกล่าวมาปรับปรุงระบบการบำรุงและดูแลรักษาให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรวางแผนการดูแลและบำรุงรักษาตามระยะเวลาที่กำหนด และตามแผนงานการซ่อมบำรุงอย่างต่อเนื่อง

2. กำชับให้สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านวังใหญ่ จำกัด และสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านทรายแก้ว จำกัด ดูแลรักษาเครื่องจักรกลโรงงานและปฏิบัติตามคู่มือการใช้งานของเครื่องจักรแต่ละรายการและควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรงในการบำรุงและดูแลรักษาเครื่องจักรกลโรงงานอย่างต่อเนื่อง

3. แจ้งให้สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านทรายแก้ว จำกัด จัดเตรียมพื้นที่ในการจัดเก็บพาเลทให้มีความเหมาะสมและปลอดภัยเพื่อป้องกันการสูญหายที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคตให้ตรวจสอบความชำรุดบกพร่อง และตรวจนับจำนวนให้ครบถ้วน เพื่อซ่อมแซมพาเลทที่เกิดความชำรุดเสียหายให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน

4. กรณีที่ยกย้ายเครื่องจักรของโรงงานผลิตยางคอมปาวด์จากสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านวังใหญ่ จำกัด ไปยังสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านพ่วงพรมคร จำกัด เสร็จสิ้นแล้ว แจ้งให้สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านพ่วงพรมคร จำกัด ดำเนินการสืบตรวจ ตรวจสอบและทดสอบเดินเครื่องจักรกลโรงงานเพื่อตรวจสอบหาความชำรุดบกพร่อง จัดทำแผนการดูแลและบำรุงรักษาตามระยะเวลาที่กำหนดและตามแผนงานการซ่อมบำรุงอย่างต่อเนื่อง รวมถึงให้ดูแลรักษาเครื่องจักรกลโรงงานและปฏิบัติตามคู่มือการใช้งานของเครื่องจักรแต่ละรายการ อีกทั้งควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรงในการบำรุงและดูแลรักษาเครื่องจักรกลโรงงานอย่างต่อเนื่อง

โครงการเพิ่มศักยภาพสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย ๔.๐ ของจังหวัดสุพรรณบุรี

จากยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี ภายใต้กรอบการพัฒนาระยะยาว เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาภาคการเกษตร ให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน สร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้ ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตร เสริมสร้างขีดความสามารถการผลิตในห่วงโซ่อุตสาหกรรม ส่งเสริมและเร่งขยายผลแนวคิดการทำ การเกษตร และพัฒนาปัจจัยสนับสนุนในการบริหารจัดการภาคการเกษตรและสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ จังหวัดสุพรรณบุรีจึงได้จัดทำโครงการเพิ่มศักยภาพสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย ๔.๐ เพื่อพัฒนา ด้านการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ให้เติบโตก้าวสู่การเป็นฐานการผลิตอาหารที่มั่นคงและ ปลอดภัยของประเทศ และเป็นเมืองนวัตกรรมอาหารปลอดภัย (Food Innopolis) โดยได้รับการ จัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ของกลุ่มจังหวัดภาคกลาง ตอนล่าง ๑ จำนวน ๙๘.๙๖ ล้านบาท และมีการใช้จ่ายงบประมาณ จำนวน ๒๐.๓๐ ล้านบาท จากการ ตรวจสอบพบว่า การดำเนินโครงการเพิ่มศักยภาพสินค้าเกษตร และอาหารปลอดภัย ๔.๐ ของจังหวัด สุพรรณบุรี ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ และยังไม่มีการใช้ประโยชน์ หรือใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า โดยมี รายละเอียดประเด็นข้อตรวจพบ ดังนี้

ข้อตรวจพบที่ ๑ การดำเนินโครงการเพิ่มศักยภาพสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย ๔.๐ ของจังหวัดสุพรรณบุรี ไม่บรรลุวัตถุประสงค์

จังหวัดสุพรรณบุรีได้จัดทำโครงการเพิ่มศักยภาพสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย ๔.๐ เพื่อดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ ในกิจกรรมหลัก จำนวน ๕ รายการ โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบ ดำเนินการ จำนวน ๓ หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรี สำนักงานสหกรณ์จังหวัด สุพรรณบุรี และสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรี จากการตรวจสอบผลการดำเนินโครงการพบว่า มีการใช้จ่ายงบประมาณ จำนวน ๒๐.๓๐ ล้านบาท หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ ๒๐.๕๑ ของงบประมาณ ที่ได้รับจัดสรร จำนวน ๙๘.๙๖ ล้านบาท เป็นการใช้จ่ายงบประมาณไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ เพิ่มศักยภาพสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย ๔.๐ ของจังหวัดสุพรรณบุรี สามารถพิจารณา ผลดำเนินการแยกตามรายการกิจกรรมได้ ดังนี้

๑. กิจกรรมส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรด้านพืช ได้รับการจัดสรร งบประมาณ จำนวน ๔๑.๙๙ ล้านบาท โดยมีสำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ได้จัดทำโครงการย่อยเป็นกิจกรรมรอง จำนวน ๓ รายการ พบว่ามีการดำเนินการในกิจกรรมย่อย เพียง ๑ รายการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมรอง คือ รายการยกระดับการแปรรูปข้าวปลอดภัยเพื่อ การบริโภค โดยใช้จ่ายงบประมาณในงบลงทุน จำนวน ๔.๐๔ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๙.๖๒ ของ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรของกิจกรรม พบว่ายังไม่มีการใช้ประโยชน์ เนื่องจากประสบปัญหาในการ จัดเตรียมความพร้อมทั้งเรื่องสถานที่ กระแสไฟฟ้า และการบริหารจัดการที่เป็นระบบในรูปกลุ่มของ วิชาทฤษฎีที่ได้รับการสนับสนุน ประกอบกับกิจกรรมต้นแบบการใช้เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการ

ผลิตและสร้างมูลค่าจากใบอ้อยหลังจากเก็บเกี่ยว และกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพจตุรบรรรม
ไม่ผลไม่มีการดำเนินการใด ๆ กิจกรรมส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรด้านพืชจึงไม่บรรลุ
วัตถุประสงค์ที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าปลอดภัย ภายใต้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่
เหมาะสมได้ และไม่สามารถส่งเสริมให้เกษตรกรทำการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยด้วยต้นทุนที่
เหมาะสม อีกทั้งไม่สามารถสร้างมูลค่าและเพิ่มรายได้ให้แก่สถาบันเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตร
ปลอดภัย

๒. กิจกรรมจัดตั้งและพัฒนาศูนย์ส่งเสริมและผลิตสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย
สำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ พบว่าไม่มีการดำเนินการใด ๆ ในทุก
กิจกรรม เนื่องจากลักษณะการดำเนินการเป็นการก่อสร้างตลาดกลางสินค้าปลอดภัยในพื้นที่
สาธารณะ มีการขอรับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๒๐.๒๑ ล้านบาท แต่ได้รับการจัดสรร
งบประมาณ จำนวน ๙.๒๒ ล้านบาท โดยไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นค่าก่อสร้างอาคาร
ตลาดกลางสินค้าเกษตรและอื่น ๆ สำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรีจึงไม่ได้ยื่นยันเพื่อขออนุมัติ
โครงการ เนื่องจากตามกิจกรรมฯ ต้องมีการก่อสร้างอาคารตลาดกลางสินค้าฯ จึงจะสามารถดำเนิน
กิจกรรมต่าง ๆ ได้ จึงไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่จะเพิ่มช่องทางจำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัย และเพิ่ม
รายได้ให้เกษตรกร/กลุ่ม/สถาบันเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย

๓. กิจกรรมการศึกษาแนวทางการจัดการห่วงโซ่อุปทานและโลจิสติกส์ ได้รับการจัดสรร
งบประมาณ จำนวน ๓.๐๐ ล้านบาท สำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ เป็น
การศึกษาแนวทางการจัดการห่วงโซ่อุปทานและโลจิสติกส์ข้าวโดยการจ้างเหมาสถานศึกษาในพื้นที่
ดำเนินการศึกษารูปแบบ วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค และจัดทำข้อเสนอแนะ การบริหารจัดการ
ห่วงโซ่อุปทานและโลจิสติกส์สินค้าข้าว พบว่าไม่มีการดำเนินการใด ๆ ในทุกกิจกรรม และได้ส่งคืน
เงินงบประมาณทั้งที่ในขั้นตอนการจัดทำโครงการเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณ ได้รับอย่างชัดเจน
ว่ามีความพร้อมดำเนินการในทุก ๆ ด้าน จึงไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่จะมีการศึกษารูปแบบการบริหาร
จัดการห่วงโซ่อุปทาน และโลจิสติกส์ สินค้าข้าวทุกระบวนการผลิตที่สำคัญ

๔. กิจกรรมพัฒนาปัจจัยการผลิตสินค้าเกษตร ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน
๒๐.๐๔ ล้านบาท สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุพรรณบุรีรับผิดชอบกิจกรรมส่งเสริมให้สหกรณ์และ
กลุ่มเกษตรกรรวมศูนย์ใช้เอง และสำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรีรับผิดชอบกิจกรรมการออกแบบ
และพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อช่วยในการวางแผนการเพาะปลูกข้าว พบว่ามีการดำเนินกิจกรรม
เพียงกิจกรรมส่งเสริมให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรรวมศูนย์ใช้เอง เป็นเงิน ๑๖.๒๖ ล้านบาท หรือคิดเป็น
ร้อยละ ๘๑.๑๔ ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรรของกิจกรรม เป็นการจัดซื้อเครื่องผสมปุ๋ยเคมี จำนวน
๘ เครื่อง เพื่ออุดหนุนให้แก่สหกรณ์การเกษตรอำเภอและกลุ่มเกษตรกร มีการใช้ประโยชน์ยังไม่คุ้มค่าและ
บางส่วนไม่มีการใช้ประโยชน์ตั้งแต่ติดตั้งแล้วเสร็จ ซึ่งต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงจุดติดตั้ง สำหรับ
กิจกรรมการออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อช่วยในการวางแผน การเพาะปลูกข้าว ไม่มี
การดำเนินการใด ๆ โดยลักษณะการดำเนินการเป็นค่าจ้างเหมาออกแบบระบบและพัฒนาระบบ
สารสนเทศเพื่อช่วยในการวางแผนการเพาะปลูกข้าว กิจกรรมพัฒนาปัจจัยการผลิตสินค้าเกษตรจึง
ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการวางแผนการผลิตสินค้า
เกษตร และไม่สามารถส่งเสริมให้เกษตรกรทำการผลิตสินค้าเกษตรภายใต้ต้นทุนที่เหมาะสมคุ้มค่าต่อ
การลงทุน

๕. กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปศุสัตว์ ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๗๒๗ ล้านบาท ลักษณะการดำเนินโครงการเป็นการดำเนินการร่วมกันของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๑ จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นจังหวัดร่วมดำเนินการ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นหน่วยรับผิดชอบดำเนินการในส่วนของจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าไม่มีการดำเนินการใด ๆ ในทุกกิจกรรม เนื่องจากเมื่อได้รับจัดสรรงบประมาณแล้ว สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรี ได้มีหนังสือแจ้ง **ส่งคืนเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรและยกเลิกการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด เพราะไม่สามารถปฏิบัติงานให้เกิดความคุ้มค่าตามวัตถุประสงค์ได้** เนื่องจากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรี ไม่ได้จัดทำรายละเอียดข้อมูลพื้นฐานโครงการเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณ **ทำให้ข้อมูลพื้นฐานที่ขอรับการจัดสรรงบประมาณไม่ตรงตามปัจจัยพื้นฐานด้านปศุสัตว์ของจังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อได้รับการจัดสรรงบประมาณจึงไม่สามารถดำเนินการได้** กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปศุสัตว์จึงไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมและพัฒนาการผลิตปศุสัตว์ชนิดโค สุกร แพะและสัตว์ปีกในระบบแปลงใหญ่ และไม่สามารถพัฒนามาตรฐานการผลิตปศุสัตว์และผลผลิตต่อเนื่องให้ได้รับการยอมรับมาตรฐานและอาหารปลอดภัย

จากการประเมินความสำเร็จของโครงการในแต่ละกิจกรรมจะเห็นได้ว่ายังไม่สามารถพัฒนาด้านการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ให้เติบโตก้าวสู่การเป็นฐานการผลิตอาหารที่มั่นคงและปลอดภัยของประเทศ และเป็นเมืองนวัตกรรมอาหารปลอดภัย (Food Innopolis) เนื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบกิจกรรมของโครงการไม่สามารถดำเนินการในกิจกรรมที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณตามความจำเป็นเร่งด่วนของสภาพปัญหา โดยแต่ละหน่วยงานผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดำเนินโครงการให้เหตุผลว่าโครงการบางส่วนของกิจกรรมยังไม่พร้อมดำเนินการในรูปแบบกลุ่มระบบการจัดการวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องจักร ดำเนินการยุ่งยาก ไม่สะดวก สุ่มเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหาย และบางกิจกรรมได้ประโยชน์เพียงเกษตรกรกลุ่มเล็กๆ ไม่คุ้มค่าเท่าที่ควร ประกอบกับไม่มีความพร้อมทั้งด้านเกษตรกร เจ้าหน้าที่ที่เชี่ยวชาญ และงบประมาณต่อเนื่อง ซึ่งเมื่อพิจารณาจากกิจกรรมบางส่วนที่ดำเนินการแล้วเสร็จพบว่ายังประสบปัญหาการไม่ได้ใช้ประโยชน์ การใช้ประโยชน์ที่ยังไม่คุ้มค่า และปัญหาในการบริหารจัดการที่สอดคล้องกันอีกด้วย

การดำเนินโครงการเพิ่มศักยภาพสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย ๔.๐ ของจังหวัดสุพรรณบุรี ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ส่งผลกระทบทำให้เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายในจังหวัดสุพรรณบุรี ไม่สามารถลดต้นทุนการผลิตในกระบวนการผลิตทางการเกษตรได้ พร้อมทั้งผลผลิตที่ได้อาจจะไม่มีคุณภาพตามมาตรฐานความปลอดภัย รวมถึงปริมาณของผลผลิตไม่เพียงพอที่จะสร้างมูลค่าและเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรตามโครงการที่กำหนดได้ และเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยขาดช่องทางการจำหน่ายสินค้า และประชาชนผู้บริโภคไม่มีช่องทางในการเลือกซื้อสินค้าที่มีคุณภาพปลอดภัย ทำให้สูญเสียโอกาสที่จะกระตุ้นเศรษฐกิจให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ตามนโยบายของรัฐบาล **ทั้งนี้มีสาเหตุสำคัญเกิดจาก**

๑. ขาดการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการ โครงการเพิ่มศักยภาพสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย ๔.๐ ของจังหวัดสุพรรณบุรี ที่ขอรับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการไม่ได้เป็นโครงการที่อยู่ในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๑ ที่จัดทำตามนโยบาย หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัด และแผนปฏิบัติการประจำปีของกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ แต่เป็นโครงการที่หน่วยงานต่างๆ ที่ขอรับการจัดสรร

งบประมาณ ได้จัดทำตามแนวทางและขั้นตอนการจัดทำโครงการของกลุ่มจังหวัด งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งตามแนวทางและขั้นตอนการจัดทำโครงการของกลุ่มจังหวัดฯ กำหนดระยะเวลาของการดำเนินการตั้งแต่การจัดทำโครงการเบื้องต้นจนถึงวันเสนอแผนเพื่ออนุมัติ เพียง ๑๕ วัน โดยไม่สามารถนำแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัดที่มีอยู่เดิมมาประยุกต์ใช้ได้ เนื่องจากวงเงินงบประมาณที่จะต้องเสนอโครงการสูงเกินกว่าแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้น หน่วยงานที่จะขอรับการจัดสรรงบประมาณจึงได้คิดโครงการขึ้นมาใหม่อย่างเร่งด่วน เพื่อให้ทันเสนอโครงการภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนด จึงขาดการศึกษาข้อมูลอย่างรอบด้านที่จะทำให้โครงการประสบความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

๒. ขาดการประสานงานในการดำเนินการ กิจกรรมที่ดำเนินการบางกิจกรรมเป็นการดำเนินการร่วมกันของจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๑ คือ กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปศุสัตว์ ซึ่งสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นหน่วยร่วมดำเนินการ โดยมีจังหวัดกาญจนบุรีเป็นหน่วยงานหลักในการเสนอโครงการ ซึ่งเป็นไปตามปัจจัยพื้นฐานด้านปศุสัตว์ของจังหวัดกาญจนบุรี ที่มีความแตกต่างจากจังหวัดสุพรรณบุรี แต่ไม่ได้มีการประสานงานระหว่างกันทำให้เมื่อได้รับการจัดสรรงบประมาณแล้วไม่สามารถดำเนินการได้ นอกจากนั้นในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ พื้นที่ดำเนินการในจังหวัดสุพรรณบุรี เคยได้รับงบประมาณจากกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๑ เพื่อดำเนินโครงการในลักษณะเดียวกันแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ อีก

๓. ได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่ตรงตามที่ขอรับการจัดสรร จากการตรวจสอบพบว่า มีทั้งได้รับการจัดสรรงบประมาณสูงและต่ำกว่าที่ขอรับการจัดสรร ได้แก่ ได้รับงบดำเนินงานสูงกว่าที่ขอรับการจัดสรรงบประมาณ เป็นเงิน ๑๗.๔๔ ล้านบาท และได้รับงบประมาณต่ำกว่าที่ขอรับการจัดสรรงบประมาณ เป็นเงิน ๘.๖๐ ล้านบาท เกิดจากการบันทึกรายการในระบบเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณไม่ถูกต้องตามที่หน่วยงานต่าง ๆ ขอรับการจัดสรรงบประมาณ โดยมีการบันทึกรายการงบดำเนินงานสูงกว่าที่หน่วยงานต่าง ๆ ขอรับการจัดสรรงบประมาณ และไม่ได้บันทึกรายการค่าก่อสร้างอาคารศูนย์ส่งเสริมและผลิตสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัยตามที่หน่วยงานขอรับการจัดสรรงบประมาณ ทำให้เมื่อได้รับการจัดสรรงบประมาณแล้วไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากไม่มีกิจกรรมให้ดำเนินการ และบางกิจกรรมตามโครงการต้องมีการก่อสร้างอาคารตลาดกลางสินค้าเกษตร จึงจะสามารถดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้

เพื่อให้การดำเนินโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีข้อเสนอแนะให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรีพิจารณาดำเนินการดังนี้

๑. สั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบในการดำเนินโครงการ จัดทำฐานข้อมูลประวัติเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย เพื่อทราบสภาพปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรที่ต้องการให้รัฐสนับสนุน โดยมีการศึกษาปัญหาและสำรวจความต้องการของเกษตรกร หรือกลุ่มเกษตรกร พร้อมทั้งปรับฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดทำโครงการประกอบการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ซึ่งหากมีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมในโอกาสต่อไปจะได้จัดทำโครงการและนำมาบรรจุในแผนการขอรับการจัดสรรงบประมาณได้ทันที ทั้งนี้ จะต้องมีการเตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้านด้วย เช่น ด้านพื้นที่ดำเนินการ กลุ่มเป้าหมายหรือเกษตรกรผู้ร่วม

โครงการ บุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการ และวิธีการบริหารจัดการหรือการบำรุงรักษาเมื่อโครงการแล้วเสร็จ เป็นต้น โดยควรดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนที่จะขอรับการจัดสรรงบประมาณ และหากไม่มีความพร้อมในการดำเนินโครงการก็ไม่ควรขอรับการจัดสรรงบประมาณ เนื่องจากมีความเสี่ยงต่อความสำเร็จของโครงการ

๒. กำชับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำโครงการร่วมระหว่างจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ได้มีการประสานงานกันก่อนที่จะเสนอของบประมาณ เพื่อป้องกันการใช้จ่ายงบประมาณซ้ำซ้อน และความสามารถในการดำเนินโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ อีกทั้งควรตั้งงบประมาณในกิจกรรมและโครงการที่สามารถดำเนินการได้จริงภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนด และเกิดประโยชน์ต่อเกษตรกร และกลุ่มเกษตรกรอย่างแท้จริง

๓. กำชับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการบันทึกข้อมูลเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณ ให้มีความระมัดระวังรอบคอบในการบันทึกข้อมูลในระบบการขอรับการจัดสรรงบประมาณ และมีการสอบถามความถูกต้องของการบันทึกข้อมูลขอรับการจัดสรรงบประมาณในระบบ ก่อนส่งให้สำนักงบประมาณ พิจารณานุมัติ

ข้อตรวจพบที่ ๒ โครงการเพิ่มศักยภาพสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย ๔.๐ ของจังหวัด สุพรรณบุรี ยังไม่มีการใช้ประโยชน์ หรือใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า

๑. กิจกรรมที่ดำเนินการแล้วยังไม่มีการใช้ประโยชน์

สำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรี ได้จัดทำกิจกรรมยกระดับการผลิตข้าวปลอดภัยเพื่อการบริโภค เป็นเงิน ๔.๐๔ ล้านบาท และเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จการบริหารจัดการจะอยู่ในความรับผิดชอบของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชีวภาพตำบลหนองสะเดา อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ในนามโรงสีข้าวปลอดภัยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชีวภาพตำบลหนองสะเดา พบว่าการดำเนินกิจกรรมยกระดับการผลิตข้าวปลอดภัยเพื่อการบริโภค ยังไม่มีการใช้ประโยชน์ เนื่องจากไม่มีการเตรียมความพร้อมด้านปัจจัยการผลิต ในด้านต่าง ๆ ไม่มีแนวทางการบริหารจัดการที่เป็นรูปธรรม และมีการปฏิบัติไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรี ดังนี้

๑.๑ ลักษณะอาคารไม่เหมาะสมกับการดำเนินกิจกรรม พบว่าอาคารโรงสีข้าวเป็นระบบเปิด (มีผนัง ๓ ด้าน) ไม่มีประตูปิดอาคาร ตัวอาคารสูงเกินความจำเป็น ไม่มีที่ปิดกั้นละอองฝน ไม่มีห้องปิดเป็นสัดส่วนเพื่อบรรจุข้าวปลอดภัยที่สีเรียบร้อยแล้ว

๑.๒ ไม่มีการเตรียมระบบไฟฟ้า อาคารแปรรูปข้าวปลอดภัยก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๐ แต่ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมการผลิตข้าวปลอดภัยได้ เนื่องจากเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตต้องใช้ไฟฟ้าระบบ ๓ เฟส จึงต้องตั้งงบประมาณเพื่อเปลี่ยนระบบการจ่ายไฟฟ้า ส่งผลให้โรงสีข้าวเริ่มสีข้าวให้กับสมาชิกกลุ่มได้เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นระยะเวลาประมาณ ๕ เดือนที่ไม่สามารถผลิตข้าวได้ โดยนับตั้งแต่ดำเนินการก่อสร้างโรงสีข้าวแล้วเสร็จ

๑.๓ ไม่มีความพร้อมในด้านวัตถุดิบที่จะนำมาผลิตข้าวปลอดภัย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรม จะต้องซื้อวัตถุดิบซึ่งเป็นข้าวเปลือกพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ไม่น้อยกว่าวันละ ๗ ตัน จึงจะคุ้มค่ากับการใช้จ่ายงบประมาณ จำนวน ๔.๐๔ ล้านบาท แต่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนชีวภาพตำบลหนองสะเดา มีสมาชิก

ที่ปลูกข้าวผ่านมาตรฐานปลอดภัย (GAP) เพียง ๓ ราย และมีเพียง ๒ ราย ที่ทำการปลูกข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ โดยมีพื้นที่เพาะปลูกเพียง ๕๘ ไร่ และจากการคำนวณผลผลิตพบว่าจะมีผลผลิตเพื่อนำไปสีข้าวที่โรงสีข้าวปลอดภัยฯ ปีละ ๑๓๔ ตัน ซึ่งใช้เวลาในการผลิตเพียง ๒๔.๘๖ วัน และสมาชิกส่วนใหญ่ไม่มีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ยังคงเน้นการปลูกข้าวที่ไม่ใช่ข้าวไรซ์เบอร์รี่เพื่อขายเป็นข้าวเปลือกสดให้กับโรงสีเอกชนทั่วไป และสมาชิกบางส่วนไม่เข้าใจในวัตถุประสงค์ของกิจกรรม แนวทาง และวิธีการดำเนินงานของกิจกรรม และพบว่า จังหวัดสุพรรณบุรีมีโรงสีชุมชนขนาดเล็ก และโรงสีเคลื่อนที่กระจายอยู่ในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๑๑๗ แห่ง และพื้นที่ที่ใกล้เคียงกับโรงสีข้าวปลอดภัยฯ มีโรงสีชุมชนจำนวน ๕๖ แห่ง ใช้ประโยชน์จำนวน ๓๒ แห่ง สามารถผลิตข้าวได้ประมาณ จำนวน ๑๔.๐๐ ตันต่อวัน ซึ่งเกษตรกรสามารถเลือกที่จะนำข้าวเปลือกไปสีที่โรงสีชุมชนซึ่งตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงได้ ไม่ต้องเดินทางไปสีข้าวที่โรงสีข้าวปลอดภัยฯ ซึ่งเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนในการผลิตข้าวของเกษตรกร

๑.๔ ไม่มีแนวทางการบริหารจัดการหลังจากการดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนชีวภาพตำบลหนองสะเดา ยังไม่มีแนวทางการบริหารจัดการโรงสีข้าวปลอดภัยฯ แต่อย่างใด เช่น การกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับในการใช้เครื่องสีข้าว เครื่องยิงเม็ดสีข้าว การจัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรที่ผลิตข้าวปลอดภัยทราบถึงที่มา วัตถุประสงค์ ในการจัดตั้งโรงสีข้าวปลอดภัย เป็นต้น รวมทั้งไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการผลิตข้าวปลอดภัย ถึงแม้จะมีการวางแผนการปลูกข้าวของกลุ่มแล้วแต่ไม่มีการนำมาใช้

จากการประเมินโครงการจะเห็นได้ว่า การไม่เตรียมความพร้อมปัจจัยการผลิตในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ลักษณะอาคารที่ไม่เหมาะสม ไม่มีการเตรียมระบบไฟฟ้า และไม่มีความพร้อมด้านวัตถุดิบที่จะนำมาผลิต อีกทั้งไม่มีแนวทางการบริหารจัดการที่เป็นรูปธรรม มีผลทำให้กิจกรรมยกระดับการผลิตข้าวปลอดภัยเพื่อการบริโภค ไม่ได้ใช้ประโยชน์

นอกจากนั้น ยังพบว่าสำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรีได้จัดทำหนังสือแสดงเจตนาการอุทิศที่ดินของเอกชนให้ทางราชการใช้ประโยชน์ แต่ไม่ได้ให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลรักษาที่สาธารณะ ตามกฎหมาย และสำนักงานที่ดินท้องที่เก็บไว้ และไม่ได้ตรวจสอบหลักฐานทะเบียนที่ดินที่เจ้าของผู้อุทิศให้ทางราชการเข้าไปใช้ประโยชน์ กับสำนักงานที่ดินสาขาสามชุก ทำให้ไม่ทราบว่าสำนักงานบังคับคดีจังหวัดสุพรรณบุรีได้มีหนังสือแจ้งการยึดที่ดินดังกล่าว และครุภัณฑ์ อาคารและสิ่งปลูกสร้าง ที่ได้มาจากกิจกรรมยกระดับการแปรรูปข้าวปลอดภัยเพื่อการบริโภค ยังไม่มีการบันทึกเป็นทรัพย์สินของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๑

๒. กิจกรรมที่มีการดำเนินการแล้วแต่มีการใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุพรรณบุรี ได้จัดทำกิจกรรมส่งเสริมให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรผสมปุ๋ยใช้เอง เป็นเงิน ๑๖.๒๖ ล้านบาท เป็นค่าจัดซื้อเครื่องผสมปุ๋ยเคมีด้วยระบบคอมพิวเตอร์พร้อมติดตั้ง และอุปกรณ์ เพื่ออุดหนุนให้แก่สหกรณ์การเกษตรอำเภอ จำนวน ๗ แห่ง และกลุ่มเกษตรกร จำนวน ๑ แห่ง พบว่าการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรผสมปุ๋ยใช้เองมีการใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า เนื่องจากยังไม่สามารถดำเนินการผลิตปุ๋ยและจำหน่ายให้กับเกษตรกรได้ตามเป้าหมายและตามอัตราการผลิตที่กำหนดไว้ สถานที่ติดตั้งบางแห่ง

ไม่เหมาะสม กระแสไฟฟ้าสำหรับเครื่องผสมปุ๋ยเคมีฯ บางแห่งไม่เหมาะสมกับการผลิตปุ๋ยเคมี และ ยังมีการปฏิบัติไม่เป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดดังนี้

๒.๑ สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย ขาดความสนใจในการผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง พบว่ามีสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสนใจใช้ปุ๋ยเคมีตามโครงการฯ เพียงร้อยละ ๕.๖๕ ของจำนวน สมาชิกฯ ไม่เป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนดให้สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายผสมปุ๋ยใช้เองได้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุน จากการสัมภาษณ์เกษตรกรที่ได้รับการประโยชน์ จากกิจกรรมส่งเสริมให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรผสมปุ๋ยใช้เอง พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยใช้ปุ๋ย จากเครื่องผสมปุ๋ยเคมีฯ

๒.๒ ไม่สามารถลดต้นทุนการผลิตปุ๋ยเคมีให้แก่สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้ พบว่าราคาปุ๋ยเคมีที่ผลิตจากเครื่องผสมปุ๋ยเคมีฯ ของสหกรณ์การเกษตรแต่ละแห่ง ตามสูตรที่ เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมใช้ ไม่สามารถผลิตและจำหน่ายได้ในราคาต่ำกว่าปุ๋ยเคมี ที่วางขายในบริเวณ พื้นที่เดียวกันจนทำให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิตได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ตามที่กำหนดไว้

๒.๓ การใช้เครื่องผสมปุ๋ยเคมีฯ ยังไม่เหมาะสมคุ้มค่ากับการลงทุน พบว่าเครื่องผสม ปุ๋ยเคมีฯ มีกำลังการผลิตสูงสุดถึง ๒๐ ตันต่อวัน แต่ยังไม่มีส่วนการเกษตรใดสามารถทำการผลิตได้ ตามที่กำหนด โดยสหกรณ์การเกษตรที่ผลิตได้สูงสุด ผลิตได้เฉลี่ยเพียงประมาณวันละ ๕.๘๘ ตันต่อวัน ทำให้การใช้ประโยชน์ยังไม่คุ้มค่ากับการลงทุน และการใช้ประโยชน์จากเครื่องผสมปุ๋ยเคมีฯ ให้ บรรลุวัตถุประสงค์และเกิดความคุ้มค่าจะต้องมีความพร้อมในด้านปัจจัยการผลิต

๒.๔ แนวทางการบริหารจัดการการผลิต จำหน่าย และการดูแลบำรุงรักษา ยังไม่ชัดเจน พบว่า ๑) ด้านการผลิต สหกรณ์การเกษตรที่ได้รับเครื่องผสมปุ๋ยเคมีฯ ยังไม่สามารถดำเนินการให้ ได้ผลผลิตตามที่กำหนดไว้ ๒) ด้านค่าใช้จ่ายในการดูแล บำรุง รักษาเครื่องผสมปุ๋ยเคมีฯ หลังจาก พ้นช่วงระยะเวลาประกันแล้ว หากสหกรณ์การเกษตรต้องดูแล และซ่อมแซมเอง โดยเฉพาะในกรณีที่มี ค่าใช้จ่ายสูง ๓) ด้านการจำหน่าย ผลการจำหน่ายยังไม่ได้ปริมาณตามเป้าหมาย และไม่เต็มตามกำลัง การผลิตของเครื่องผสมปุ๋ยเคมีฯ ที่ได้รับการสนับสนุน

๒.๕ กระบวนการประกอบกิจการโรงงานปุ๋ยเคมี ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายที่ กำหนด พบว่ามีการผลิตและจำหน่ายปุ๋ยเคมีก่อน และมากกว่าที่ได้รับอนุญาตให้ผลิตและจำหน่าย เช่น ได้ขอขึ้นทะเบียนปุ๋ยเคมี จำนวน ๔ สูตร แต่มีการผลิตปุ๋ยเคมี จำนวน ๑๐ สูตร และมีการขายปุ๋ย ก่อนวันที่ได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนปุ๋ยเคมี เป็นต้น และพบว่าทุกสหกรณ์ใช้ถุงบรรจุปุ๋ยเคมีที่มี ฉลากและข้อความบนฉลากไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ไม่มีเลขใบอนุญาตผลิตปุ๋ยเคมี ไม่มี จำนวนปริมาณธาตุอาหารรับรอง ไม่มีสูตรปุ๋ยเคมี เป็นต้น

โครงการเพิ่มศักยภาพสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย ๔.๐ ของจังหวัดสุพรรณบุรี ยังไม่มี การใช้ประโยชน์ หรือใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่าส่งผลกระทบต่อให้ทรัพย์สินที่เกิดจากการใช้จ่ายงบประมาณ แผ่นดิน เกิดการสูญเปล่าหรือใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่าในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การลดต้นทุนการ ผลิต และเพิ่มรายได้ให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน สหกรณ์การเกษตร และกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์การเกษตรที่ได้รับการสนับสนุนทรัพย์สินจากภาครัฐ ไม่สามารถ เสริมสร้างความเข้มแข็ง พัฒนาศักยภาพ รวมทั้งพัฒนาธุรกิจของกลุ่มได้ เป็นผลให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์การเกษตรไม่สามารถลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรเพื่อยกระดับรายได้ของตนเองได้ตาม

วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ สำหรับกรณีการจัดทำฉลากปุ๋ยเคมีไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ทำให้เกษตรกรขาดความเชื่อมั่นในคุณภาพและมาตรฐานการผลิตปุ๋ยเคมี และมีโทษตามกฎหมาย และกรณีไม่จัดทำทะเบียนเพื่อควบคุมครุภัณฑ์ที่ติดตั้งที่โรงสีข้าวปลอดภัย และไม่มีกัณฑ์หรือเขียนหมายเลขครุภัณฑ์บนตัวครุภัณฑ์ เป็นผลให้ยากต่อการควบคุม การเก็บรักษา และการติดตามการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สิน อีกทั้งอาจก่อให้เกิดการสูญหายต่อทรัพย์สินของรัฐได้ ทั้งนี้มีสาเหตุสำคัญเกิดจาก

๑. หน่วยงานที่รับผิดชอบมีข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการดำเนินโครงการ ยังไม่ครบถ้วนเพียงพอสำหรับโครงการที่ดำเนินการ และข้อมูลที่มีอยู่ไม่ได้ถูกนำมาวิเคราะห์ให้เห็นถึงสภาพปัญหา ความต้องการ ความเร่งด่วน ความเป็นไปได้ และจำนวนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เหมาะสม คำนวณกับงบประมาณที่รัฐสนับสนุน

๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดระบบการวางแผน และติดตามการใช้ประโยชน์จากวัสดุอุปกรณ์ ที่สนับสนุนให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์การเกษตร/กลุ่มเกษตรกร ทำให้ไม่ทราบปัญหา อุปสรรคการดำเนินงาน เช่น แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มยังไม่ชัดเจน ยังไม่จัดทำข้อกำหนดอุปกรณ์ที่รัฐสนับสนุน และขาดการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรผู้มีส่วนได้เสีย ได้รับทราบการดำเนินโครงการ ทำให้สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ทราบวัตถุประสงค์ของโครงการและประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับจากการดำเนินโครงการ เป็นต้น

๓. หน่วยงานที่รับผิดชอบขาดการกำกับ ติดตาม สหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการด้านการผลิตปุ๋ยเคมี ให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการหลายขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนด ทำให้สหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการผลิตปุ๋ยเคมีทำการผลิตและจำหน่ายปุ๋ยเคมีก่อนได้รับใบอนุญาตผลิตปุ๋ยเคมีเพื่อการค้า ขันทะเบียนปุ๋ยเคมี และจำหน่ายปุ๋ยเคมี

๔. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดการประสานงานกันในการบริหารจัดการทรัพย์สิน ทำให้ทรัพย์สินที่ได้มาไม่มีการลงทะเบียนบันทึกรายการเป็นทรัพย์สินให้ถูกต้องตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้การดำเนินการตามโครงการเพิ่มศักยภาพสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย ๔.๐ ของจังหวัดสุพรรณบุรี มีการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีข้อเสนอแนะให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี ในฐานะผู้ขับเคลื่อนนโยบายการบริหารงบประมาณ สั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้

กรณีที่มีการดำเนินการแล้วเสร็จ

๑. ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบส่งเสริมให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมภายในกลุ่ม โดยการเพิ่มการประชาสัมพันธ์และเพิ่มมาตรการจูงใจให้สมาชิกรับทราบนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อให้สามารถลดต้นทุนการผลิตและส่งเสริมให้ใช้ประโยชน์จากวัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ที่ได้รับมอบหรือที่ขอยืมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยเฉพาะโรงสีข้าวปลอดภัยที่ปัจจุบันยังไม่มีแนวทางดำเนินกิจกรรมที่ชัดเจน ควรจัดทำข้อตกลงกับกลุ่มเพื่อวางแผนแนวทางให้กลุ่มสามารถใช้ประโยชน์จากวัสดุ อุปกรณ์ได้อย่างต่อเนื่อง มีการบำรุงรักษาอุปกรณ์เพื่อให้กลุ่มสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่าง

ยั่งยืน โดยลดการพึ่งพาการสนับสนุนจากภาครัฐให้มากที่สุด และส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการกลุ่มที่เป็นรูปธรรม มีเอกสารหลักฐาน กำหนดวิธีการดำเนินงาน รูปแบบการจัดทำบัญชี รายรับ - รายจ่าย และให้จัดทำป้ายแสดงข้อความว่าเป็นโรงสีที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เพื่อให้เกษตรกรทั่วไปได้รับทราบ และมาใช้ประโยชน์ได้อย่างทั่วถึง เต็มประสิทธิภาพ คุ่มค่ากับงบประมาณที่รัฐส่งเสริมสนับสนุน

๒. ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำกับเจ้าหน้าที่และสร้างความเข้าใจให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการโรงสีข้าวปลอดภัย และขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและจำหน่ายปุ๋ยเคมี เพื่อให้กระบวนการผลิต และขั้นตอนการผลิตถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด และทำให้เกิดความเชื่อมั่นในระบบการผลิตและคุณภาพของสินค้า

๓. ให้นำหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำทะเบียนคุมการใช้ประโยชน์ทรัพย์สินตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการควบคุมและดูแลพัสดุที่อยู่ในความครอบครองเกิดประโยชน์สูงสุด

กรณีที่จะดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่อไป

๑. สั่งกำกับให้ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้เกี่ยวข้องให้ความสำคัญในการจัดทำข้อเสนอโครงการ โดยคำนึงถึงความพร้อม ความเป็นไปได้ ความยั่งยืนของโครงการ รวมทั้งการกำหนดกิจกรรม กลุ่มเป้าหมายต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่ม การมีส่วนร่วมในกลุ่มของเกษตรกรที่จะได้รับการสนับสนุนจากรัฐอย่างแท้จริง

๒. ให้นำหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำฐานข้อมูลกลางที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ โดยสั่งการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการสำรวจความต้องการกลุ่มเกษตรกร/เกษตรกร เพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลให้ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน ซึ่งฐานข้อมูลดังกล่าวสามารถนำไปใช้กำหนดแนวทางในการบริหารงานโครงการอย่างชัดเจน โดยการให้ความรู้ความเข้าใจแนวทางการดำเนินงาน กำกับดูแล และการติดตามประเมินผลโครงการเพื่อแก้ไขปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานได้ทันท่วงที

๓. หากจะสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ควรพิจารณาในกลุ่มเกษตรกรที่มีความเข้มแข็งในกระบวนการบริหารจัดการกลุ่ม มีรูปแบบการดำเนินการของกลุ่มที่ดี ชัดเจน มีหลักฐานสามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์ได้เต็มประสิทธิภาพ เกษตรกรได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะวัสดุ อุปกรณ์ ที่มีราคาสูง ควรสนับสนุนให้กลุ่มเกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในการสมทบเงินหรือลงทุนในส่วนประกอบอื่น ๆ ของกิจกรรม เพื่อจะได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมที่สนับสนุน

.....

รายงานการตรวจสอบการดำเนินงาน
การควบคุมวัตถุดิบรายการเกษตร
กรมวิชาการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศเกษตรกรรมมีการใช้วัตถุดิบรายการเกษตรในปริมาณที่สูงจากสถิติของสำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตรได้รายงานปริมาณและมูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบรายการเกษตร ประเภทสารเคมีทางการเกษตร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2558 มีปริมาณการนำเข้าจำนวน 134,377.18 ตัน 172,673.94 ตัน 147,269.93 ตัน และ 149,458.69 ตัน คิดเป็นมูลค่าการนำเข้าจำนวนเงิน 19,357.44 ล้านบาท 24,369.05 ล้านบาท 22,789.23 ล้านบาท และ 19,301.91 ล้านบาท ตามลำดับ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตระหนักถึงความสำคัญของการกึ่งในการควบคุมวัตถุดิบรายการเกษตร ซึ่งดำเนินการโดยกรมวิชาการเกษตร จึงได้เลือกตรวจสอบการดำเนินงานการควบคุมวัตถุดิบรายการเกษตร จากการตรวจสอบ พบว่า ร้านจำหน่ายวัตถุดิบรายการเกษตรยังมีการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีประเด็นข้อตรวจพบ และข้อสังเกต ดังนี้

ข้อตรวจพบที่ 1 ร้านจำหน่ายวัตถุดิบรายการเกษตรบางส่วนยังมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนด

จากการสุ่มตรวจสอบร้านจำหน่ายวัตถุดิบรายการเกษตรร่วมกับเจ้าหน้าที่สารวัตรเกษตรในพื้นที่ 17 จังหวัด จำนวน 123 ร้าน ระหว่างเดือนพฤษภาคม - กันยายน 2558 พบว่า

1.1 ร้านจำหน่ายวัตถุดิบรายการเกษตรโดยไม่ขออนุญาต และไม่ขอต่ออายุใบอนุญาตมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุดิบรายการ (เพื่อขาย)

จากการตรวจสอบร้านจำหน่ายวัตถุดิบรายการเกษตร จำนวน 123 ร้าน โดยคัดเลือกจากฐานข้อมูลร้านจำหน่ายวัตถุดิบรายการเกษตร พบว่า ณ วันที่เข้าตรวจสอบ มีร้านที่เปิดจำหน่ายวัตถุดิบรายการเกษตร จำนวน 84 ร้าน และร้านที่เลิกจำหน่าย จำนวน 39 ร้าน สำหรับร้านที่เปิดจำหน่าย จำนวน 84 ร้าน แบ่งเป็นร้านที่มีใบอนุญาตมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุดิบรายการ จำนวน 67 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 79.76 และร้านที่ไม่มีใบอนุญาต จำนวน 17 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 20.24 ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติวัตถุดิบรายการ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยร้านที่ไม่มีใบอนุญาตประกอบด้วยร้านที่ไม่ขออนุญาตมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุดิบรายการ จำนวน 6 ร้าน จากจำนวนร้านที่เปิดจำหน่ายทั้งหมด 84 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 7.14 ส่วนใหญ่เป็นร้านจำหน่ายขนาดเล็ก หรือร้านจำหน่ายในหมู่บ้าน และมีบางร้านที่จำหน่ายวัตถุดิบรายการเกษตรตามฤดูกาลผลิตสินค้าเกษตรเท่านั้น ส่วนร้านที่ไม่ต่ออายุใบอนุญาต มีจำนวน 11 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 13.10

ซึ่งเจ้าหน้าที่สารวัตรเกษตรที่รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่มีการดำเนินการที่แตกต่างกัน กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ที่แนะนำให้ไปต่ออายุใบอนุญาตแต่ไม่ได้แจ้งให้หยุดจำหน่าย หรือแนะนำให้เก็บสินค้าและหยุดจำหน่ายจนกว่าจะดำเนินการขอใบอนุญาตให้เรียบร้อยก่อน นอกจากนี้ ร้านจำหน่ายวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตรที่เลิกจำหน่ายหรือเลิกกิจการแล้วโดยไม่ได้แจ้งยกเลิกใบอนุญาตมีจำนวน 39 ร้าน จากจำนวนร้านที่สุ่มตรวจสอบทั้งหมด 123 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 31.71 ซึ่งเจ้าหน้าที่สารวัตรเกษตรมีการปฏิบัติที่แตกต่างกันในการดำเนินการยกเลิกใบอนุญาต และการบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลร้านจำหน่าย

จากการที่ยังมีร้านจำหน่ายวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตรโดยไม่ขออนุญาต และไม่ขอต่ออายุใบอนุญาตมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุดิบอันตรายส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยที่ร้านค้าจำหน่ายวัตถุดิบอันตรายปลอม ไม่ได้มาตรฐาน หรือด้อยคุณภาพ ทำให้เกษตรกรได้ปัจจัยการผลิตที่ไม่มีคุณภาพ และการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการอนุญาตมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุดิบต่ำกว่าที่ควรจะเป็น จากการรวบรวมข้อมูล ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2558 พบว่า ร้านจำหน่ายที่ไม่ขออนุญาตและไม่ขอต่ออายุใบอนุญาตมีจำนวนรวม 867 ร้าน ค่าธรรมเนียมต่อใบอนุญาตฉบับละ 500 บาท หากร้านค้าดังกล่าวเป็นร้านที่ยังเปิดจำหน่ายอยู่จะคำนวณค่าธรรมเนียมที่ไม่ได้จัดเก็บทั้งสิ้น 433,500 บาท นอกจากนี้ กรณีร้านค้าที่เลิกจำหน่ายหรือเลิกกิจการแล้ว โดยไม่ได้แจ้งยกเลิกใบอนุญาต และหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ได้ติดตามให้ดำเนินการแจ้งยกเลิกใบอนุญาต ทำให้ระบบฐานข้อมูลร้านจำหน่ายไม่เป็นปัจจุบัน ส่งผลให้การรายงานข้อมูลร้านจำหน่ายวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตรมีความคลาดเคลื่อนเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนตรวจสอบร้านจำหน่าย

1.2 การจำหน่ายวัตถุดิบอันตรายชนิดที่ 4 วัตถุดิบอันตรายปลอม วัตถุดิบที่ต้องขึ้นทะเบียน แต่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ และจำหน่ายวัตถุดิบอันตรายโดยไม่มีฉลากหรือมีฉลากแต่ฉลากหรือการแสดงผลฉลากไม่ถูกต้อง

จากการตรวจสอบร้านจำหน่ายวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตรที่เปิดจำหน่าย จำนวน 84 ร้าน โดยเป็นร้านที่มีวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตรวางจำหน่ายในร้าน จำนวน 80 ร้าน ส่วนร้านจำหน่ายจำนวน 4 ร้าน ให้ลูกค้าสั่งซื้อสินค้าตามความต้องการโดยไม่มีวางจำหน่ายในร้าน พบสภาพปัญหาการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวัตถุดิบอันตราย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน 23 ร้าน จากจำนวนร้านที่ตรวจสอบทั้งหมด 80 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 28.75 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) ร้านจำหน่ายวัตถุดิบอันตรายชนิดที่ 4 ซึ่งตามมาตรา 43 ห้ามมิให้มีการผลิต นำเข้า หรือมีไว้ในครอบครอง จำนวน 1 ร้าน จากจำนวนร้านที่ตรวจสอบทั้งหมด 80 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 1.25

(2) ร้านจำหน่ายวัตถุดิบตรายทางการเกษตรปลอม ซึ่งเป็นวัตถุดิบตรายที่แสดงว่าเป็นวัตถุดิบตรายที่ขึ้นทะเบียนไว้ซึ่งมิใช่ความจริง เป็นการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา 45 (1) จำนวน 3 ร้าน จากจำนวนร้านที่ตรวจสอบทั้งหมด 80 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 3.75

(3) ร้านจำหน่ายวัตถุดิบตรายที่ต้องขึ้นทะเบียนแต่มิได้ขึ้นทะเบียนไว้ (ไม่มีเลขทะเบียนวัตถุดิบตราย) ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา 45 (4) จำนวน 2 ร้าน จากจำนวนร้านที่ตรวจสอบทั้งหมด 80 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 2.50

(4) ร้านจำหน่ายวัตถุดิบตรายทางการเกษตรโดยไม่มีฉลากหรือมีฉลากแต่ฉลากหรือการแสดงฉลากไม่ถูกต้อง ซึ่งไม่เป็นไปตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง ฉลากและระดับความเป็นพิษของวัตถุดิบตรายที่กรมวิชาการเกษตรเป็นผู้รับผิดชอบ พ.ศ. 2538 ข้อ 6 จำนวน 10 ร้าน จากจำนวนร้านที่ตรวจสอบทั้งหมด 80 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 12.50

(5) ร้านจำหน่ายวัตถุดิบตรายทางการเกษตรโดยมีการแบ่งจำหน่าย ทำให้มีการขายวัตถุดิบตรายโดยไม่มีฉลาก ซึ่งไม่เป็นไปตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง ฉลากและระดับความเป็นพิษของวัตถุดิบตรายที่กรมวิชาการเกษตรเป็นผู้รับผิดชอบ พ.ศ. 2538 ข้อ 6 จำนวน 3 ร้าน จากจำนวนร้านที่ตรวจสอบทั้งหมด 80 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 3.75

(6) ร้านจำหน่ายวัตถุดิบตรายที่อาจจะมีความผิดได้ ต้องเก็บตัวอย่างส่งตรวจวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ จำนวน 4 ร้าน จากจำนวนร้านที่ตรวจสอบทั้งหมด 80 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 5.00 โดยจำหน่ายวัตถุดิบตรายทางการเกษตรที่ยังไม่สามารถระบุได้ว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่ ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้เก็บตัวอย่างวัตถุดิบตรายทางการเกษตรดังกล่าวเพื่อตรวจสอบคุณภาพเมื่อทราบผลการตรวจสอบคุณภาพแล้ว จึงจะทราบว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่

1.3 ร้านจำหน่ายวัตถุดิบตรายทางการเกษตรโดยไม่แสดงใบอนุญาตมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุดิบตรายไว้ในที่เปิดเผยและมองเห็นได้ง่าย

จากการตรวจสอบร้านจำหน่ายวัตถุดิบตรายทางการเกษตรที่เปิดจำหน่าย จำนวน 84 ร้าน โดยเป็นร้านที่มีใบอนุญาต จำนวน 67 ร้าน และไม่มีใบอนุญาต จำนวน 17 ร้าน พบว่า ร้านจำหน่ายที่มีใบอนุญาตแต่ไม่แสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยและมองเห็นได้ง่ายมีจำนวน 21 ร้าน จากจำนวนร้านที่มีใบอนุญาตทั้งหมด 67 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 31.34 ซึ่งเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติวัตถุดิบตราย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทำให้ผู้บริโภคไม่สามารถตรวจสอบร้านจำหน่ายวัตถุดิบตรายทางการเกษตรว่ามีการดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่

จากการตรวจสอบพบสภาพปัญหาการวางจำหน่ายวัตถุดิบตรายชนิดที่ 4 ชื่อสามัญ ไตโครโทพอส ในร้านค้า ซึ่งตามกฎหมายห้ามมิให้มีการผลิต นำเข้า ส่งออก และมีไว้ในครอบครอง แสดงให้เห็นว่ายังมีการลักลอบจำหน่ายวัตถุดิบตรายชนิดที่ 4 ซึ่งได้มีการประกาศห้ามใช้แล้ว นอกจากนี้ จาก

ข้อมูลผลการเฝ้าระวังสารเคมีกำจัดศัตรูพืชตกค้างในผักและผลไม้ประจำปี 2558 - 2559 ของเครือข่ายเตือนภัยสารเคมีกำจัดศัตรูพืช (Thai - PAN : Thailand Pesticide Alert Network) ได้รายงานสถานการณ์สารเคมีตกค้างในผักผลไม้ โดยตรวจพบวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่มีอันตรายร้ายแรง ได้แก่ สารคาร์โบฟูราน และสารเมโทมิล ซึ่งหลายภาคส่วนเสนอให้มีการยกเลิกการใช้ในประเทศไทย แต่ยังไม่ได้รับอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ทั้งนี้ ไม่มีการนำเข้าสารเคมีชนิดนี้มาตั้งแต่วันที่ 22 สิงหาคม 2554 เนื่องจากทะเบียนเดิมหมดอายุ แต่ยังคงมีการตรวจพบสารเคมีดังกล่าวตกค้างในตัวอย่างผักผลไม้ที่สุ่มตรวจสอบ แสดงให้เห็นว่ายังคงมีการลักลอบจำหน่ายสารเคมีโดยผิดกฎหมาย และนำมาใช้ในการเพาะปลูก นอกจากนี้ วัตถุอันตรายทางการเกษตรปลอมหรือไม่ได้มาตรฐานสร้างความเสียหายให้แก่เกษตรกร และการจำหน่ายวัตถุอันตรายโดยไม่มีฉลากหรือมีฉลากแต่ฉลากหรือการแสดงฉลากไม่ถูกต้อง ทำให้เกษตรกรผู้ใช้ไม่ได้รับทราบข้อมูลสาระสำคัญที่จำเป็น เพื่อให้การใช้วัตถุอันตรายเป็นไปอย่างถูกต้อง และไม่เกิดอันตรายต่อผู้ใช้

สาเหตุที่ทำให้ร้านจำหน่ายวัตถุอันตรายทางการเกษตรบางส่วนยังมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เนื่องจากกรมวิชาการเกษตรยังไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการติดตามการต่ออายุใบอนุญาตและการแจ้งยกเลิกใบอนุญาตมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตราย เพื่อให้มีการปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ผู้จำหน่ายวัตถุอันตรายที่เป็นร้านค้าขนาดเล็ก บางรายไม่ทราบว่าการจำหน่ายวัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องดำเนินการขอใบอนุญาตมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายก่อนจึงจะจำหน่ายได้ และผู้จำหน่ายบางรายเพิกเฉย ละเลย และไม่เอาใจใส่ในการขอต่ออายุใบอนุญาต ซึ่งสาเหตุหนึ่งเกิดจากพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไม่มีบทบัญญัติกำหนดโทษปรับกรณีมีการจำหน่ายวัตถุอันตรายภายหลังจากใบอนุญาตสิ้นอายุแล้วโดยมิได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต ขาดการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง การตรวจสอบร้านจำหน่ายวัตถุอันตรายทางการเกษตรของหน่วยงานบางแห่งยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ความรับผิดชอบ โดยเฉพาะร้านจำหน่ายขนาดเล็กหรือร้านจำหน่ายในหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล นอกจากนี้ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สารวัตรเกษตรในการตรวจสอบร้านจำหน่ายส่วนใหญ่มุ่งเน้นการตรวจสอบในเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้จำนวนร้านตามแผนหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแต่ละปี และจะให้ความสำคัญในการตรวจสอบใบอนุญาตมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายแต่ยังขาดความเข้มงวดในการตรวจสอบวัตถุอันตรายทางการเกษตรแต่ละรายการที่ร้านค้านำมาวางจำหน่าย เพื่อตรวจหาความผิดปกติของผลิตภัณฑ์

ข้อเสนอแนะ

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีข้อเสนอแนะให้อธิบดีกรมวิชาการเกษตรพิจารณาดำเนินการดังนี้

1. กำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งในกรณีการแจ้งเตือนร้านจำหน่ายให้ต่ออายุใบอนุญาตมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายก่อนใบอนุญาตหมดอายุ กรณีร้านจำหน่ายที่เลิกจำหน่ายหรือเลิกกิจการแล้วโดยไม่แจ้งยกเลิกใบอนุญาต ซึ่งเจ้าหน้าที่ไม่สามารถติดตามให้ดำเนินการแจ้งยกเลิกใบอนุญาตได้ และกรณีผู้จำหน่ายเพิกเฉย ละเลยในการขออนุญาตและขอต่ออายุใบอนุญาต นอกจากนี้ ควรกำหนดแนวทางการดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายกรณีร้านจำหน่ายกระทำความผิด ผ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

2. ประกาศแจ้งเวียนและข้อมความเข้าใจแนวทางปฏิบัติ และขั้นตอนการดำเนินการทางกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด นอกจากนี้ ควรกำหนดบทลงโทษตามควรแก่กรณี หากเจ้าหน้าที่ละเลยหรือไม่ดำเนินการตามแนวปฏิบัติที่กำหนด

3. พิจารณาเสนอขอแก้ไขพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้มีการกำหนดโทษปรับกรณีมีการจำหน่ายวัตถุอันตรายภายหลังที่ใบอนุญาตสิ้นอายุแล้ว โดยมีได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต เพื่อสร้างความตระหนักให้ผู้จำหน่ายมีความรับผิดชอบมากขึ้น

4. กำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขสภาพปัญหาการจำหน่ายวัตถุอันตรายทางการเกษตร เช่น

4.1 กรมวิชาการเกษตรควรนำข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน มาใช้ประกอบการกำหนดนโยบายในการวางแผนตรวจสอบร้านจำหน่ายและการเก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์ เพื่อตรวจวิเคราะห์คุณภาพ เช่น เครือข่ายเตือนภัยสารเคมีกำจัดศัตรูพืช (Thai - PAN) และสำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค ที่สามารถตรวจสอบย้อนกลับไปถึงต้นทางผู้ผลิตและผู้จำหน่ายได้อีกทางหนึ่ง

4.2 กำหนดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบมีการประเมินความเสี่ยงร้านจำหน่ายวัตถุอันตรายทางการเกษตรในระดับพื้นที่ เพื่อประกอบการจัดทำแผนการตรวจสอบร้านจำหน่ายให้ครอบคลุมตามความเสี่ยงและความจำเป็นเร่งด่วน โดยรวมถึงร้านจำหน่ายขนาดเล็กหรือร้านจำหน่ายในหมู่บ้าน

4.3 เร่งตรวจสอบร้านจำหน่ายวัตถุอันตรายทางการเกษตรให้ครอบคลุมพื้นที่ความรับผิดชอบ เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการกระทำความผิด ผ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

4.4 กำหนดให้มีหน่วยหรือทีมตรวจสอบเฉพาะกิจในพื้นที่เพื่อดำเนินการติดตาม และตรวจสอบให้ทันเหตุการณ์ รวมถึงจัดสรรงบประมาณตามความจำเป็นเพื่อรองรับการปฏิบัติงานสำหรับมาตรการเร่งด่วน

4.5 ควบคุมตรวจสอบร้านจำหน่ายปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพ (Q - Shop) ให้มีการจำหน่ายสินค้าที่มีคุณภาพ มาตรฐานและถูกต้องตามกฎหมาย รวมทั้งมีการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่โครงการกำหนด เพื่อเป็นร้านค้าต้นแบบและขยายผลให้ร้านค้าเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการจำหน่ายปัจจัยการผลิตอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม

5. กำชับให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขให้ความสำคัญกับการตรวจสอบวัตถุดิบตรายทางการเกษตรที่ร้านค้านำมาวางจำหน่ายอย่างเข้มงวด และละเอียดรอบคอบ เพื่อให้ร้านจำหน่ายมีการปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนดอย่างเคร่งครัด

6. สั่งการให้มีการประสานงานหรือบูรณาการงานระหว่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติงานควบคุมและกำกับดูแลวัตถุดิบตรายทางการเกษตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. พัฒนาระบบงานที่ช่วยในการควบคุมตรวจสอบร้านจำหน่ายวัตถุดิบตรายทางการเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อลดภาระงานของเจ้าหน้าที่และสามารถใช้เป็นฐานข้อมูลในการตรวจสอบร้านจำหน่ายวัตถุดิบตรายทางการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น การพัฒนาเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชัน เพื่อให้ผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการบันทึกข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับร้านจำหน่ายของตนเอง อาทิ การขอใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การแจ้งเลิกกิจการ และข้อมูลสำคัญอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งจะเป็นการรับรองข้อมูลตนเองเบื้องต้น และเจ้าหน้าที่สามารถใช้ข้อมูลในการพิจารณาความเสี่ยงเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบต่อไป

8. ให้มีการติดตามและรายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับผลการดำเนินคดี และผลการกระทำ ความผิด การฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มาตรการและแนวปฏิบัติที่กำหนด บรรลุผลตามวัตถุประสงค์

9. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านวิชาการและด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการจำหน่าย และการใช้วัตถุดิบตรายทางการเกษตรอย่างปลอดภัย เพื่อให้ผู้จำหน่าย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกษตรกร หรือผู้ที่สนใจทราบอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง นอกจากนี้ ควรนำสภาพปัญหาที่พบจากการตรวจสอบร้านจำหน่ายวัตถุดิบตรายทางการเกษตรไปพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรการอบรมผู้ควบคุมการขาย ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงในการกระทำความผิด หรือฝ่าฝืนกฎหมายได้อีกทางหนึ่ง รวมถึงการจัดหลักสูตรการอบรมให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเกษตรกรเพื่อเผยแพร่ความรู้ในการใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้อง ปลอดภัย

ข้อตรวจพบที่ 2 ร้านจำหน่ายวัตถุดิบตรายทางการเกษตรบางส่วนไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

จากการสังเกตการณ์ร้านจำหน่ายวัตถุดิบตรายทางการเกษตรที่เปิดจำหน่าย จำนวน 84 ร้าน โดยเป็นร้านที่มีวัตถุดิบตรายวางจำหน่ายในร้าน จำนวน 80 ร้าน ส่วนร้านจำหน่ายจำนวน 4 ร้าน ให้ลูกค้าสั่งซื้อสินค้าตามความต้องการโดยไม่มีวางจำหน่ายในร้าน พบว่า มีร้านจำหน่ายที่ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการผลิต การนำเข้า การส่งออก และการมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุดิบตรายที่กรมวิชาการเกษตรเป็นผู้รับผิดชอบ พ.ศ. 2547 ข้อ 11 ดังนี้

1. ร้านจำหน่ายที่มีการจัดวางวัตถุดิบตรายโดยไม่ได้แยกจากสินค้าประเภทอื่น เช่น น้ำมันพืช อาหารกระป๋อง ซอสปรุงรส จำนวน 21 ร้าน จากจำนวนร้านที่ตรวจสอบทั้งหมด 80 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 26.25

2. ร้านจำหน่ายที่ไม่ได้จัดแยกวัตถุดิบตรายที่จำหน่ายตามประเภท เช่น สารกำจัดวัชพืช สารกำจัดแมลง สารป้องกันกำจัดโรคพืช จำนวน 40 ร้าน จากจำนวนร้านที่ตรวจสอบทั้งหมด 80 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และร้านจำหน่ายที่ไม่ได้จัดวัตถุดิบตรายบนชั้นวางให้พ้นมือเด็ก จำนวน 71 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 88.75

3. ร้านจำหน่ายที่มีการจำหน่ายวัตถุดิบตรายที่ไม่ได้อยู่ในภาชนะเดิมของผู้ผลิต โดยมีการแบ่งจำหน่ายตามน้ำหนักที่เกษตรกรต้องการ หรือแบ่งจำหน่ายเป็นซองซึ่งอยู่ในภาชนะบรรจุเดิมของผู้ผลิต แต่ไม่มีฉลากกำกับไว้ จำนวน 6 ร้าน จากจำนวนร้านที่ตรวจสอบทั้งหมด 80 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 7.50

4. ร้านจำหน่ายที่ไม่ได้จัดให้มีวัสดุที่มีคุณสมบัติดูดซับของเหลวได้ เช่น ขี้เลื่อย ดิน หทราย สำหรับใช้ดูดซับวัตถุดิบตรายที่อาจแตก หล่น รื่นราด จำนวน 68 ร้าน จากจำนวนร้านที่ตรวจสอบทั้งหมด 80 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 85.00

5. ร้านจำหน่ายที่ไม่มีการจัดเตรียมสบู่ และน้ำไว้ให้ผู้สัมผัสวัตถุดิบตรายใช้ชำระล้าง จำนวน 68 ร้าน จากจำนวนร้านที่ตรวจสอบทั้งหมด 80 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 85.00 โดยส่วนใหญ่เป็นร้านจำหน่ายที่มีเพียงก๊อกน้ำ หรือถังน้ำ แต่ไม่มีสบู่ จำนวน 54 ร้าน และเป็นร้านที่ไม่มีการจัดเตรียมทั้งสบู่ และน้ำ จำนวน 14 ร้าน

6. ร้านจำหน่ายที่ไม่มีการจัดให้มีระบบป้องกันกำจัดกลิ่น ละออง ไอระเหยของวัตถุดิบตราย หรือจัดสถานที่จำหน่ายให้มีอากาศถ่ายเทสะดวก จำนวน 21 ร้าน จากจำนวนร้านที่ตรวจสอบทั้งหมด 80 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 26.25

นอกจากนี้ ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดังกล่าว กำหนดให้ผู้มีวัตถุดิบตราย ชนิดที่ 2 หรือ 3 ไว้ในครอบครองเพื่อขายต้องจัดให้มีผู้ควบคุมการขายซึ่งผ่านการอบรมความรู้ด้าน วัตถุดิบตรายตามหลักสูตรที่กรมวิชาการเกษตรกำหนด จากการตรวจสอบร้านจำหน่าย จำนวน 84 ร้าน พบว่า เป็นร้านจำหน่ายที่มีใบประกาศผ่านการอบรมผู้ควบคุมการขาย จำนวน 75 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 89.29 และเป็นร้านจำหน่ายที่ไม่มีใบประกาศผ่านการอบรมผู้ควบคุมการขาย จำนวน 9 ร้าน คิดเป็น ร้อยละ 10.71 ซึ่งร้านที่มีใบประกาศผ่านการอบรมผู้ควบคุมการขาย มีผู้ควบคุมการขายอยู่ประจำร้าน จำนวน 73 ร้าน และไม่มีผู้ควบคุมการขายอยู่ประจำร้าน จำนวน 2 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 97.33 และ ร้อยละ 2.67 ตามลำดับ

จากการที่ร้านจำหน่ายวัตถุดิบตรายทางการเกษตรไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ส่งผลกระทบบ้างให้เกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพอนามัย และคุณภาพชีวิตของผู้ประกอบการ ผู้ที่อาศัย อยู่ข้างเคียง และผู้บริโภค นอกจากนี้ ผู้จำหน่ายที่ไม่ผ่านการอบรมผู้ควบคุมการขายจะไม่ทราบหลักเกณฑ์ ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทำให้ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และไม่มีความรู้

ด้านวัตถุดิบตรายทางการเกษตรอย่างเพียงพอ และไม่ทราบวิธีปฏิบัติต่อวัตถุดิบตรายทางการเกษตรได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย รวมทั้งไม่ได้รับการปลูกจิตสำนึกในการปฏิบัติตามกฎหมายโดยชาววัตถุดิบตรายอย่างผู้มีความรู้ มีจรรยาบรรณ

สาเหตุที่ทำให้ร้านจำหน่ายวัตถุดิบตรายทางการเกษตรบางส่วนไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เกิดจากเจ้าหน้าที่สารวัตรเกษตรบางส่วนไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบร้านจำหน่ายให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดอย่างเข้มงวด ผู้จำหน่ายที่เคยเข้ารับการอบรมความรู้สำหรับผู้ควบคุมการขาย บางรายยังขาดความรู้ ความเข้าใจ หรือบางรายละเลยไม่ได้ดำเนินการจัดร้านค้าให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด กรณีไม่มีผู้ควบคุมการขายอยู่ประจำร้านจำหน่ายวัตถุดิบตรายทางการเกษตร กรมวิชาการเกษตร ยังไม่มีมาตรการที่กำหนดให้ผู้ควบคุมการขายต้องอยู่ประจำร้านตลอดเวลาที่เปิดจำหน่าย

ข้อเสนอแนะ

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีข้อเสนอแนะให้อธิบดีกรมวิชาการเกษตรพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

1. กำชับให้เจ้าหน้าที่สารวัตรเกษตรให้ความสำคัญกับการตรวจสอบร้านจำหน่ายให้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดอย่างเข้มงวด ทั้งกรณีผู้ควบคุมการขายที่ต้องผ่านการอบรมและการจัดร้านค้าที่ถูกต้อง
2. การอบรมผู้ควบคุมการขายวัตถุดิบตรายทางการเกษตรจะต้องเน้นย้ำวิธีการจัดร้านจำหน่ายที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ นอกจากนี้ ให้เร่งรัดติดตามผู้จำหน่ายที่ไม่ผ่านการอบรมผู้ควบคุมการขาย ให้เข้ารับการอบรมตามหลักสูตรของกรมวิชาการเกษตรโดยเร็ว
3. ศึกษาความเหมาะสมในการกำหนดมาตรการให้ผู้ควบคุมการขายอยู่ประจำร้าน เพื่อให้การจำหน่ายวัตถุดิบตรายทางการเกษตรดำเนินการโดยผู้ควบคุมการขายที่มีความรู้ มีจรรยาบรรณ รวมทั้งควรมีการกำหนดบทลงโทษกรณีฝ่าฝืนด้วย เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างจริงจัง

ข้อสังเกต การจำหน่ายวัตถุดิบตรายทางการเกษตรที่เป็นเลขทะเบียนเก่า (เดิม)

โดยที่พระราชบัญญัติวัตถุดิบตราย พ.ศ. 2535 ได้บังคับใช้มาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งมีสภาพปัญหาเกี่ยวกับวัตถุดิบตรายที่ทวีความรุนแรงขึ้น มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย ความปลอดภัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติวัตถุดิบตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551 ขึ้น ประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2551 และใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 22 สิงหาคม 2551 ซึ่งมีผลให้ทะเบียนวัตถุดิบตรายเก่า (เดิม) คงใช้ได้ต่อไปอีกสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ดังนั้น ทะเบียนวัตถุดิบตรายเก่า (เดิม) ทั้งหมดจะถูกยกเลิกตั้งแต่วันที่ 22 สิงหาคม 2554 ส่วนร้านจำหน่ายวัตถุดิบตรายทางการเกษตรที่ยังมีผลิตภัณฑ์วัตถุดิบตรายทะเบียนเก่าวางจำหน่ายในร้านยังไม่มีมาตรการให้เก็บสินค้าหรือห้ามจำหน่าย อย่างไรก็ตาม

จากคู่มือความรู้สำหรับผู้ควบคุมการขายวัตถุดิบตรายทางการเกษตร ระบุว่า ผลิตภัณฑ์วัตถุดิบตรายทางการเกษตรจะมีอายุการเก็บรักษาโดยเฉลี่ยประมาณ 2 ปี ถึงแม้ว่าจะบรรจุอยู่ในภาชนะที่ปิดผนึกแน่นหนาอย่างดี เนื่องจากการเกิดปฏิกิริยาทางเคมีภายในตัวผลิตภัณฑ์

จากการสังเกตการณ์ร้านจำหน่ายที่มีวัตถุดิบตรายทางการเกษตรวางจำหน่าย จำนวน 80 ร้าน พบว่า ร้านค้าที่วางจำหน่ายวัตถุดิบตรายทางการเกษตรที่เป็นเลขทะเบียนเก่ามีจำนวน 71 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 88.75 ซึ่งผลิตภัณฑ์วัตถุดิบตรายทางการเกษตรที่เป็นเลขทะเบียนเก่ามีทั้งภาชนะบรรจุที่มีสภาพเก่า และภาชนะบรรจุที่มีสภาพใหม่ โดยฉลากที่ปิดภาชนะบรรจุรวมถึงวัน/เดือน/ปีที่ผลิตมีลักษณะเป็นของใหม่ แต่ระบุวัน/เดือน/ปีที่ผลิตก่อนวันที่ 22 สิงหาคม 2554

ทั้งนี้ เมื่อเกษตรกรซื้อวัตถุดิบตรายทางการเกษตรที่เป็นเลขทะเบียนเก่าไปใช้ อาจทำให้เกิดความเสียหายต่อเกษตรกรได้ กล่าวคือ วัตถุดิบตรายทางการเกษตรเลขทะเบียนเก่าจะผลิตมาแล้วมากกว่า 4 ปี (นับแต่วันที่ 22 สิงหาคม 2554) จึงมีความเสี่ยงที่จะเสื่อมคุณภาพ และใช้ไม่ได้ผลตามที่ฉลากระบุไว้ ทำให้เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตสูงขึ้น นอกจากนี้ ยังส่งผลให้แมลง หรือศัตรูพืชเกิดการดื้อยา ส่งผลกระทบต่อเนื่องไปสู่การเกิดสารพิษตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร สิ่งแวดล้อม และส่งผลต่อผู้บริโภค ส่วนวัตถุดิบตรายที่มีลักษณะเป็นของใหม่ แต่ระบุวัน/เดือน/ปีที่ผลิตก่อนวันที่ 22 สิงหาคม 2554 อาจมีการลักลอบผลิตวัตถุดิบตรายทางการเกษตรเลขทะเบียนเก่าที่ถูกยกเลิกไปแล้ว

ข้อเสนอแนะ

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีข้อเสนอแนะให้อธิบดีกรมวิชาการเกษตรพิจารณาดำเนินการดังนี้

1. กรณีตรวจสอบพบร้านจำหน่ายวัตถุดิบตรายทางการเกษตรมีการวางจำหน่ายวัตถุดิบตรายทางการเกษตรที่เป็นเลขทะเบียนเก่า ให้ผู้ประกอบการแจ้งข้อมูลแหล่งที่มาของผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นข้อมูลให้เจ้าหน้าที่สารวัตรเกษตรดำเนินการตรวจสอบย้อนกลับไปยังแหล่งผลิต และประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค (บก.ปคบ.) ในการเข้าตรวจค้นและจับกุมดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป
2. พิจารณาออกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อกำหนดมาตรการในการควบคุมกำกับดูแลวัตถุดิบตรายทางการเกษตรที่เป็นเลขทะเบียนเก่า เพื่อให้เกิดความชัดเจนและมีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดต่อไป
3. ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ร้านจำหน่ายวัตถุดิบตรายทางการเกษตรทราบถึงการยกเลิกทะเบียนวัตถุดิบตรายเก่าที่ถูกยกเลิกตั้งแต่วันที่ 22 สิงหาคม 2554 โดยเฉพาะร้านค้าขนาดเล็ก เพื่อมิให้มีการนำวัตถุดิบตรายเลขทะเบียนเก่าเข้ามาวางจำหน่ายในร้านค้าอีก